

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

БАКАЛАВРИАТ

5В012900 – География-Тарих

Алматы, 2017

МАЗМҰНЫ

1. Бағалаудың өлшемдік технологиялары
2. Профессиональный русский язык
3. Кәсіби бағытталған шетел тілі
4. Географияны оқыту әдістемесі
5. Тарихты оқыту әдістемесі

Thank you for trying Soda PDF

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

ВОТ 2205 Бағалаудың өлшемдік технологиялары

5В012900 – География-Тарих

2 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Шілдебаев Ж.Б. – п.ғ.д., профессор., Абай ат. ҚазҰПУ;

Тлеубергенова К.А.– п.ғ.к., доцент ҚазМемҚызПУ

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

ТҮСІНІК ХАТ

«Бағалаудың өлшемдік технологиялары» пәні педагогикалық мамандықтағы студенттердің, әртүрлі бағыттағы және мамандандырылған мектептің болашақ мұғалімі ретіндегі кәсіби дайындықтарын шыңдау мақсатында кіргізіледі.

«Бағалаудың өлшемдік технологиялары» пәнінің **мақсаты:** «Бағалау», «Бағалау жүйесі», «Бағалау өлшемдері» ұғымдарымен таныстыру, өзгерген білім беру тұғырнамасының қалыптасуы, құзыреттілік тәсілге негізделген жаңа білім беру стандартының жасалуы, оқушылардың оқу-танымдық құзыретін қалыптастыруға әсер ететін пәнаралық және жүйелі сипатқа ие оқушылардың оқу жетістіктерін Критериалды бағалау технологиясын іздеуге негіз болып отыр. Критериалды бағалау технологиясының педагогикалық-ұйымдастыру негіздерін анықтау; осы технологияның практикалық жүзеге асу моделін жасау. 12-жылдық білім берудің әдіснамалық қағидаларын ескере отырып, оқытудың нәтижесін критериальды бағалаудағы қазақстандық жүйеде бар ғылыми жетістіктер негізінде үйрену, сонымен бірге, мектептегі білімнің сапасын көтеру үшін оқушылардың функциональдық сауаттылығын және әрбір оқушының оқу жетістігінің деңгейлерін қалыптастыру стратегиясын оқу.

Пәннің міндеттері:

- Критериалды бағалау технологиясының ғылыми негізін ашу;
- Пәндік және метапәндік нәтижелерді бағалау өлшемдерін жоспарлау;
- 12-жылдық білім беру жүйесінің талаптарына жауап беретін критериальды бағалау жүйесін жасау;
- Тұлғаның функциональдық сауатылығын қамтамасыз ететін, түйінді құзыреттілікті қалыптастыратындай бағалау және өзін-өзі бағалау механизмін анықтау;
- Оқушылардың оқу жетістіктерін мониторингілеудің талаптарын анықтау.

Пәнді оқу үдерісі келесі **кәсіби құзыреттерді** дамыту мен қалыптастыруға бағытталған:

2.2.1 оқу-тәрбие үдерісін *модельдей алады* және оқыту тәжірибесінде оны жүзеге асыруға дайын;

2.2.3 психологиялық және педагогикалық зерттеулерде сапалық және сандық әдістерді *қолдануға дайын*;

2.2.4 әртүрлі жастағы балалардың әрекеті, қарым-қатынасы, дамуының диагностикалық әдісін *пайдалануға дайын*;

2.2.6 балалардың әралуан әрекет түрлерін *ұйымдастыруға дайын*;

2.2.14 өзгермелі еңбек нарығына бейімделуі және белсенді де жауапты азамат болып қалыптасуы үшін нәтижеге және мобильділікке бағытталған білім алуға *қабілетті*.

Пәндік құзыреттіліктер төмендегідей сипаттарға ие:

2.3.7 - құбылыстар мен үдерістерді талдау үшін фундаменталды және қолданбалы математика, жалпы және теориялық химия мен биология туралы білімді қолдануға қабілетті;

2.3.8 - ақпараттар беру және өңдеу, сақтау сонымен бірге практикалық есептерді шешу үшін математикалық аппаратты, программалау және замануи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалануға қабілетті;

2.3.9 - теориялық және тәжірибелік биология саласында аналитикалық және технологиялық шешімдерді жүзеге асыруға қабілетті;

2.3.10 - байқаулар мен тәжірибелер нәтижелерін теориялық тұрғыдан талдау әдістерін және компьютерлік үлгілеу тәсілдерін игерген.

«Критериалды бағалау технологиясы» пәнін оқыту негізінде *студент:*

-мектептің заманауи талаптарын ескере отырып оқушылардың іс-әрекетін критериалды бағалау жүйесін;

-«Назарбаев зияткерлік мектебі», «Дарын» және т.б. мамандандырылған мектептердегі жаратылыстану сабақтарда критериалды бағалау технологияларын қолдануды *біледі*.

-Оқушылардың жеке ерекшеліктерін есепке ала отырып оқушылардың оқу жетістіктеріне диагностика жүргізе *алуы керек*.

-білім салалары бойынша оқушыларды бағалаудың өлшемдік технологиясын *меңгерген*.

Пәннің тақырыптық жоспары

<i>№, р/с</i>	<i>Бөлім атаулары</i>	<i>Дәрістер</i>	<i>Зертх. сабақтар</i>	<i>СӨЖ</i>	<i>СӨЖ</i>	<i>Барлығы</i>
1.	Кіріспе. Білім беру сапасы туралы түсінік. Оқыту сапасын бақылауды ұйымдастырудың әдіснамасы	3	3	7	7	20
2.	Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау нормасын	4	4	7	7	22

	жасаудың ғылыми негізі					
3.	Оқыту нәтижесін бағалаудың заманауи құралы	4	4	8	8	24
4.	Оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау	4	4	8	8	24
барлығы		15	15	30	30	90

1 Кіріспе. Білім беру сапасы туралы түсінік. Оқыту сапасын бақылауды ұйымдастырудың әдіснамасы.

Оқудың сапасын бағалаудың ұлттық жүйесі. Білімалушылардың дайындығын халықаралық зерттеу. Халықаралық аспектегі Қазақстанның нәтижелері. Халықаралық білім кеңістігіндегі оқу нәтижелерін бағалау құралдарына жалпы сипаттама.

Оқу нәтижелерін бағалауда заманауи құралдарды қолданудағы Қазақстанның жетістіктері. Қазақстандағы және шетелдердегі тестілеу жүйесінің дамуы. Тестілеудің психологиялық-педагогикалық аспектілері. Педагогикалық тест білім салаларын оқыту нәтижесін бағалаудың объективті тәсілі. Оқу нәтижелерін бағалау және бақылау. Бағалаудың шығу тарихы. Бағалаудың өлшемдері мен қызметі.

Бақылаудың әдістері мен формалары. Оқу нәтижелерін бағалаудың негізгі өлшемдері. Оқушылардың жауаптарына талап. Бағалаудың вариативтілігі. Тапсырманы орындау деңгейлері және оқу жетістіктерін бағалау негізділігі. Оқу жетістіктерінің сапасын бағалауға жалпы сипаттама. Оқу нәтижесін бағалауға жеке тәсіл. Оқу іс-әрекетіне ынта және бағалау. Бағалау және білімалушылардың жас ерекшелігі.

2 Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау нормасын жасаудың ғылыми негізі

Өлшемдік бағалауды ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық негізі. Бағалау мәселесі оқу іс-әрекетінің бір компоненті. Оқушылардың оқу іс-әрекетінің табыстарын бағалау формаларды: формалары (адамның бет алпетінен, іс-әрекеттеріне, дауыс ырғағынан, үлгерім бойынша ескертулерден көрінеді); білімалушыларға жалпы сипаттама; бағалар; бағаларды айту (оқушылармен жеке әңгімелесу, ата аналар жиналысында); ал басқа формалары, мектептегі нақты ішкі тәртібінде қарастырылады.

Психологиялық педагогикалық зерттеулердегі бағалаудың әртүрлі қырларын ашып көрсету рөлі, бағаның қызметі, мұғалімдер мен басқалардың бағалау іс-әрекетінің құрылымы. Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау өлшемдерінің біртұтас жүйесін жасау, бағалаудағы субъектілік, бағаны алудағы және қоюдағы оқушылар мен мұғалімдердің тұлғалық ерекшеліктерінің әсері. Педагогикалық бағаның қызметі- нормативтік және ақпараттық-диагностикалық.

3 Оқыту нәтижесін бағалаудың заманауи құралы

Тестілеудің теориялық негізі. Тест анықтамасы. Педагогикалық тесттің анықтамасы. Тест мазмұнын жасаудың ұстанымдары. Тест және тест тапсырмаларының қиындығы. Тест мазмұнына талап. Оқу жүйесіндегі рейтинг-бақылау. Оқудағы рейтинг технологиясының қызметі. Оқудағы рейтингтік жүйенің құрылымдық элементтері мен ұстанымдары. Бақылаудың рейтингтік жүйесі. Білім беру практикасында рейтингтік бақылау жүйесін қолдану.

Портфолио - оқушылардың жеке жетістіктерін бекіту және жинақтау. Портфолионың міндеттері мен қызметіне, мақсатына сипаттама. Оқушының білім рейтингіндегі портфолионың үлесі. Бағдарлы оқытуға таңдаудағы портфолионың рөлі. Портфолио мен жұмыс істеу реті.

Биология, химия, география бойынша БҰТ қамтамасыз етуді технологиялық тұрғыдан ұйымдастыру. Негізгі мектепті бітірушілерді Мемлекеттік аттестаттаудың жаңа формасы. Мемлекеттік аттестациялауды жүргізу үшін бақылау-өлшемдерінің мазмұны.

4 Оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау

Бағалау үдерісінің мақсаты. Оқу үшін бағалау. Оқытуды жоспарлауда ОҰБ әдістемесін пайдалану. Сабақта ОҰБ әдістемесін пайдалану. Қалыптастырушы және жиынтық бағалау. Олардың айырмашылығы. Рубрика. Критерий. Дескриптор. ДЖИКСО, БББ, Екі жұлдыз, бір тілек. Ақылдың алты қалпағы. Топты және топшілік бағалау.

Семинар сабақ тақырыптарының тізімі (шамамен алынған)

1. Білім жетістіктерін Халықаралық бағалау.
2. Оқу нәтижесін бағалау құралдарын пайдалану.
3. Білім салаларының оқу сапасын бақылауды ұйымдастыру және формалары мен түрлері.
4. Білім салалары бойынша қазіргі білім беру үрдісінде оқу жетістіктері сапасын бағалау әдістері мен әдіснамасы.
5. Сабақтағы оқу жетістіктерді бағалаудағы психологиялық-педагогикалық тәсілдер.
6. Оқу нәтижесін бағалаудың шынайы тәсілі педагогикалық тест.
7. Оқу нәтижесін бағалаудың рейтингтік жүйесі.

8. Портфолио-оқу жетістіктерін жинақтап бағалау.
9. Мемлекеттік аттестатауды жүргізу үшін бақылау-өлшеу материалдарының мазмұны.
10. В. П. Беспальконың оқудағы өлшемдік-бағыттаушы технологиясы.
11. Сабақтағы оқушылардың жетістіктерін өлшемдік бағалау технологиясы бойынша американдық психологтар Дж. Керолл мен и Б. Блумның жұмыстары.
12. Негізгі мектепте бағалаудың өлшемдік технологиясын қолданып өткізген сабақ жоспарын жасау.
13. Орта мектепте критериалды бағалау технологиясын қолданып өткізген сабақ жоспарын жасау.
14. Пән бойынша портфолионы талқылау және талдау.

СОӨЖ (шамамен алынған)

1. «Білім жетістіктерін Халықаралық бағалау» тақырыбы бойынша презентация және баяндаманы талқылау.
2. «Оқу нәтижесін бағалау құралдарын қолдану» тақырыбы бойынша презентация және баяндаманы талқылау.
3. Білімді бағалауға арналған тапсырмаларды құрастыру
4. Білімді ағымды және мерзімді бақылау үшін тапсырмадар құрастыру. Топта сауалнама жүргізу. Жұмыстың нәтижесін талқылау.
5. Оқушылардың жауабын бағалаудағы қиын жағдаяттарды шешу және моделдеу. Рөлдік ойындар.
6. «Тест оқудың нәтижесін бағалаудың ақиқат тәсілі» тақырыбын презентациялау және талқылау. Педагогикалық тестің құрылымы. Топта тест жүргізу.
7. Мектептегі география бөлімдері бойынша диагностикалық карта құрастыру. Жұмыстың нәтижесін талқылау.
8. Портфолио қалыптастырудың негізгі бағыттарын анықтау. Жұмыстың нәтижесін талқылау.
9. БҰТ жүргізу үшін тесттер дайындау. Мектеп бітірушілер үшін жасалған тапсырмалар құрылымын талқылау.
10. «Американдық психологтар Дж. Керолл және и Б.Блум» жұмыстары, және «В.П.Беспалько тәжірибелерін ендіру» тақырыптары бойынша кейс құрастыру.

СӨЖ (шамамен алынған)

1. «Критериалды бағалау туралы ұғым» тақырыбына реферат жазу.
2. «Критериалды бағалау технологиясы» тақырыбына презентация құру.
3. «Критериалды бағалау технологиясын пайдаланудағы оқушының рөлі» тақырыбына презентация құру.
4. «Критериалды бағалау технологиясы» тақырыбына кейс дайындау.
5. «Мектепке критериалды бағалау технологиясын» ендірудің қиындығы тақырыбына» кейс дайындау.

6. Жалпы білім беретін мектепке критериалды бағалау технологиясын ендіру алгоритмін жасау.

7. Сабаққа критериалды бағалауды ендіру бойынша «Назарбаев зияткерлік мектебінің» тәжірибесін зерттеу.

8. Білімалушылардың критериалды бағалау жүйесін жасау бойынша отандық ғалымдардың тәжірибесін зерттеу.

9. «Ж.А.Қараев, Ж.Қобдикованың үшөлшемдік әдістемелік жүйе тахнологиясын пайдалану» тақырыбына логикалық сызбанұсқа құру.

10. Білім беру жүйесіндегі мұғалім мен оқушының портретін құру.

Ұсынылған әдебиет тізімі

Негізгі әдебиет:

1. Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы. Указ Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118.

2. Назарбаев Интеллектуальные школы «Новые подходы к оцениванию учебных достижений» //Электронный ресурс. – Режим доступа:obuchenie.sadu-kz.com/?news=153.

3. Беспалько, В.П. Слагаемые педагогической технологии Текст. / В.П. Беспалько. - М.: Педагогика, 1989. – 199 с.

4. Ж.А.Қараев, Ж.У. Қобдикова. Актуальные проблемы модернизации педагогической системы на основе технологического подхода. – Алматы, Жазушы, 2005г. – 200 стр.

5. С.И.Заир-Бек, И.В. Муштавинская. Развитие критического мышления на уроке - М.: Просвещение 2004г.- 174 стр.

Қосымша әдебиет:

1. Психология педагогической оценки //Электронный ресурс. – Режим доступа: knowledge.allbest.ru.

2. Новиков А.М., Новиков Д.А. Методология. – М.: Синтег, 2007. – 668 с.//Электронный ресурс. – Режим доступа:mtas.ru/uploads/methodology.htm.

3. Красноборова А. А. Критериальное оценивание как технология формирования учебно-познавательной компетентности учащихся // Автореф. ... канд. дисс Нижний Новгород – 2010. – 140 с.

4.Международная система оценивания знаний /on 28 September 2011 //Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/w/>.

6. Система_оценивания_знаний: качества освоения образовательных программ учащимся, важнейший элемент образовательного процесса //Электронный ресурс. – Режим доступа: wiki.ru.wikipedia.org/wiki.

7. Смирнова Л.Л. Рейтинговая система оценивания знаний /on 28 September 2011//Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/w/>.

8. Система оценивания знаний: Дэн Пинк об удивительной науке мотивации //Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/w/>.

9. Р.Х. Шакирова, А.А. Буркитова, О.И. Дудкина. Оценивание учебных достижений учащихся. Методическое руководство. – Б.: Билим, 2012. - 80с.

10. Прутченков А.С., Новикова Т.Г. Ролевая игра «Портфолио, или папка личных достижений ученика»// Методист//Электронный ресурс. – Режим доступа: beslan6.mwport.ru».

11. Великанова А.В. и др. Технология развития критического мышления через чтение и письмо. Дебаты. Портфолио. \Серия «Компетентностно-ориентированный подход к образованию: образовательные технологии». Вып.2. – Самара, изд-во Профи, 2002. - 92с.

Бағдарламаның құрастырушы-авторлар:

Қ.Ә.Жұмағұлова -п.ғ.к., Абай атындағы ҚазҰПУ, Жаратылыстану және география институты, жаратылыстану пәндерін оқыту технологиясы кафедрасының доценті;

Р.Ш.Ізбасарова - п.ғ.к., Абай атындағы ҚазҰПУ, Жаратылыстану және география институты, жаратылыстану пәндерін оқыту технологиясы кафедрасының профессоры.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

РРҮа 3206 Профессиональный русский язык

5В012900 – География-История

2 кредита

Предисловие

1. Разработана и внесена УМО по группе специальностей «Образование» РУМС МОН РК при КазНПУ имени Абая

2. Утверждена и введена в действие приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан

3. Типовая учебная программа разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования РК 2016 года (Типовой учебный план, утвержденный протоколом № 2 заседания РУМС МОН РК от 30.06.2016 г.)

4. Рецензенты

Надыров Ш.М. – доктор географических наук, профессор Казахского национального университета имени аль-Фараби;

Жумагулова Б.С. – доктор филологических наук, профессор Казахского национального педагогического университета имени Абая.

5. РАССМОТРЕНА на заседании Республиканского Учебно-методического Совета **от 30.06.2016 года. Протокол № 2**

Пояснительная записка

«Профессиональный русский язык» является одним из важнейших курсов в университетской системе подготовки специалистов по специальности: 5В012900 – География-история в группе специальностей «образование». В основе курса лежит комплексный подход, включающий в себя коммуникативный, образовательный и воспитательный подходы, которые находятся в тесном взаимодействии с задачами подготовки специалистов географо-исторического направления. В связи с введением трехязычного обучения студентов профессиональная подготовка учителей географии и истории включает в себя овладение основами географических и исторических дисциплин.

Изучение дисциплины «Профессиональный русский язык» осуществляет как информирующую, так и развивающую функции, способствует развитию речевого мышления будущего специалиста в области географии и истории, овладению его комплексными знаниями и повышению уровня профессиональной компетенции на русском языке. В этой связи одной из главных особенностей программы является его профессионально-ориентированный характер, отраженный в цели, задачах и содержании обучения.

Цель данной программы – формирование коммуникативной и языковой компетенции на основе языка специальности, комплекса знаний о географии и истории, совершенствование языковой подготовки речевой деятельности будущих учителей географии и истории в учебной и профессиональной коммуникации.

Основными задачами курса являются:

- расширить понятийно-терминологический аппарат специальности: 5В012900 – география-история на русском языке;
- развивать умение правильно строить устное и письменное высказывание в различных ситуациях учебно-профессиональной сферы общения;
- научить извлекать из текста необходимую информацию, описывать, обобщать ее с целью применения в процессе учебно-профессионального общения;
- развивать навыки и умения чтения научной литературы по специальности для формирования профессиональной компетенции;
- обучить реферированию и аннотированию научной литературы по географии и истории на русском языке и использовать ее в профессиональной деятельности;
- совершенствовать устную и письменную профессиональную речь, языковую подготовку к речевой деятельности студентов.

В результате изучения дисциплины «Профессиональный русский язык» студент должен знать:

- основные термины и понятия географической и исторической наук на русском языке;

- ключевые проблемы развития географической и исторической наук по специальной литературе на русском языке;
- уметь выполнять различные операции с текстом: описывать, обобщать информацию, аргументировать, делать выводы, осуществлять анализ и компрессию текста по специальности;
- владеть основами публичной речи – делать сообщения, выступать с докладами на научных конференциях;
- участвовать в дискуссии на темы, связанные с изучаемой специальностью;
- совершенствовать умения публичной защиты реферата, доказательства своей позиции.

Компетенции:

Профессиональные компетенции:

- овладеть содержанием курса обучения;
- уметь использовать знания, умения, навыки для дальнейшей работы в качестве учителя географии и истории;
- уметь формулировать и высказывать свои мысли на русском языке;
- владеть навыками работы с компьютером, в том числе в глобальных компьютерных сетях на русском языке;
- способствовать к восприятию, анализу и обобщению учебно-научной информации, логически и грамматически правильному оформлению высказывания;
- использовать в своей деятельности инновационные технологии обучения.

Предметные компетенции:

- овладеть основными терминами, теоретическими основами географической и исторической наук на русском языке;
- владеть современными информационными системами поиска научной информации по специальности;
- владеть навыками устной и письменной речи для работы с научными текстами и публичных выступлений по проблемам географии и истории на русском языке.

Пререквизиты: Изучению курса «Профессиональный русский язык» предшествуют дисциплины: «Русский язык», «Общее землеведение», «Картография с основами топографии», «Геология с основами геоморфологии», «Естествознание» и отдельные курсы по физико-географическим и экономико-географическим циклам. А также курсы всемирной истории древнего и средневекового периода, курсы древней и средневековой истории Казахстана.

Постреквизиты: «Физическая география материков и океанов», «Экономическая и социальная география мира», «География современного мира» и другие отраслевые курсы географии и смежные дисциплины (туризм, экология, основы экономики, т.д.), курсы всемирной истории нового и новейшего времени, курсы нового и новейшего времени Казахстана и их вспомогательные курсы. Педагогическая и профессиональная практики.

Тематический план дисциплины

№ п.п.	<u>РАЗДЕЛ I. ГЕОГРАФИЯ</u>
1	ВВЕДЕНИЕ В ГЕОГРАФИЮ
2	ОБЩЕЕ ЗЕМЛЕВЕДЕНИЕ
3	ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ
4	ВЕЛИКИЕ ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОТКРЫТИЯ И ИХ ОПИСАНИЕ
5	ФИЗИЧЕСКАЯ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ РК
6	ФИЗИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ МАТЕРИКОВ И ОКЕАНОВ
7	ТОПОНИМИКА И ТОПОНИМЫ. ГЕОГРАФИЯ ТУРИЗМА
8	ПОЛИТИЧЕСКАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ ГЕОГРАФИЯ МИРА
	<u>РАЗДЕЛ II. ИСТОРИЯ</u>
9	ВВЕДЕНИЕ В ИСТОРИЮ
10	ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ ДРЕВНЕГО МИРА И СРЕДНИХ ВЕКОВ
11	ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ (НОВОЕ И НОВЕЙШЕЕ ВРЕМЯ)
12	ДРЕВНЯЯ И СРЕДНЕВЕКОВАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА.
13	НОВАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА
14	НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА
15	КУЛЬТУРА КАЗАХСКОГО НАРОДА

СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ:

РАЗДЕЛ I. ГЕОГРАФИЯ

1. ВВЕДЕНИЕ В ГЕОГРАФИЮ

Содержание термина «география». Физическая география. Экономическая и социальная география. География стран мира. География туризма. География современного мира.

Введение в предметную область специальности география на профессиональном русском языке. Терминологическая лексика русского языка. Терминология как основной признак научного стиля.

2. ОБЩЕЕ ЗЕМЛЕВЕДЕНИЕ

Географическая оболочка. Литосфера, Гидросфера

Современное понятие о географической оболочке. Литосфера твердая оболочка Земли. Строение и состав литосферы. Гидросфера — совокупность всех водных запасов Земли. Атмосфера, Биосфера. Состав и строение атмосферы. Влажность, атмосферное давление. Циркуляция атмосферы.

Профессиональный язык географии и его составляющие. Профессиональная терминология как основной признак научного стиля. Узкоспециальная и общенаучная терминология. Работа над спецлексикой по теме: Географическая оболочка. Литосфера. Гидросфера. Атмосфера. Биосфера.

3. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ

Строение Земли. Гипотезы движения Земной коры.

Земля как космическое тело. Физические параметры Земли: форма, размеры, масса, плотность. Геосферы Земли. Земная кора, мантия, ядро.

Типы земной коры: континентальный и океанический. Структурные элементы земной коры. Вещественный состав земной коры.

Горные породы, комплексы горных пород, структурные элементы земной коры. Эволюция земной коры.

Рельеф земной поверхности.

Рельеф, формы и формирование рельефа. Горы, возвышенности, равнины, впадины. Изменение поверхности Земли. Эндогенные процессы тектонические движения, землетрясение и их причины. Цунами, сейсмический активные зоны. Интрузивный и эффузивный магматизм. Вулканизм, типы вулканов. Древние вулканы, молодые вулканы. Экзогенные процессы. Выветривание горных пород и минералов.

О научных методах исследования. Правила выбора методов в соответствии с темой и коммуникативными задачами.

Терминологические словари. Работа над спецлексикой по теме: Строение Земли. Рельеф земной поверхности.

4. ВЕЛИКИЕ ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОТКРЫТИЯ И ИХ ОПИСАНИЕ.

Великие географические открытия XV - XVII веков.

Географические открытие новых земель, морские путешествия в Африку, Америку, Азию и Океанию. Поиск новых торговых партнеров и источников товаров. Путешествие Христофора Колумба.

Путешествие португальской экспедиции под руководством Васко да Гамы, которая достигла Индии. Кругосветное путешествие Фернана Магеллана. Великие географические открытия способствовали переходу от средневековья к Новому времени, вместе с эпохой Возрождения и подъёмом европейских национальных государств. Продвижение европейцев в новые земли.

Составные подчинительные союзы со значением обусловленности в научной речи. Работа с текстами о великих географических открытиях.

5. ФИЗИЧЕСКАЯ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ РК

Основные этапы формирования территории Казахстана. Типы рельефа. Основные черты климата Казахстана. Климатическое районирование. Внутренние воды Казахстана. Реки. Озера. Ледники. Подземные воды. Почвы Казахстана. Охрана почв. Растительность Казахстана. Охрана эндемичных и

лекарственных видов растений. Животный мир. Охрана животных. Природные зоны Казахстана. Природные ресурсы. Физико-географическое районирование территории Казахстана. Крупные природные районы. Экологические проблемы.

Экономико-географическое и геополитическое положение РК. Роль и место Республики Казахстан среди стран мирового Сообщества. Административно-территориальное деление РК. Природно-ресурсный потенциал. Население Казахстана и их размещение, национальный состав, трудовые ресурсы. Хозяйство Казахстана и их отрасли: ТЭК, металлургия, машиностроение, строй.индустрия, агропромышленный комплекс, транспорт. Международные связи РК. Экономические районы Казахстана. Комплексное развитие и специализация хозяйства экономических районов. Типология регионов по уровню их социально-экономического развития и инвестиционной привлекательности.

6. ФИЗИЧЕСКАЯ ГЕОГРАФИЯ МАТЕРИКОВ И ОКЕАНОВ

Огромные участки суши, расположенные среди Океана – материки.

Евразия. Евразия — величайший материк на Земле. Разнообразие природно–климатических, ресурсных условий материка.

Африка второй по величине и самый жаркий материк земного шара.

Северная Америка и Южная Америка.

Австралия. Антарктида.

Мировой океан.

Состав. Физико-географическая характеристика океанов. Моря проливы и заливы. Ресурсы океана.

Вводные слова и словосочетания, как средства связи частей текста. Работа над спецлексикой по теме: Мировой океан.

7. ТОПОНИМИКА И ТОПОНИМЫ. ГЕОГРАФИЯ ТУРИЗМА

Понятие о топонимах в топонимике. Теоретические основы топонимики. Основные группы географических названий. Факторы формирования топонимических систем. Топонимия частей света.

Географическая терминология и топонимика. Народные географические термины, как основа для топонимов. Место орографической, гидрографической и ландшафтной терминологии в формировании топонимии Казахстана.

Туризм как отрасль экономики. Географические аспекты современного туризма. Соотношение понятий «туризм», «отдых» и «рекреация».

Различные виды туризма и их значение для восстановления сил и здоровья людей. Рекреационные ресурсы.

Работа над спецлексикой по теме: Топонимика и топонимы. Туризм, отдых, рекреация.

8. ПОЛИТИЧЕСКАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ ГЕОГРАФИЯ МИРА

Политическая карта мира. Экономико-географическое и геополитическое положение. Политическая география и геополитика.

География население мира. История формирования народов, структура населения, расовый, этнический, языковой состав населения мира, демографические показатели населения. Население и расселение.

География природных ресурсов и отраслей мирового хозяйства. Природно-ресурсный потенциал мирового хозяйства и отрасли мировой экономики. Размещение производительных сил, структура хозяйственного комплекса, организация хозяйства. Пространственные взаимозависимости географической среды и производства. Природные условия и ресурсы стран, население, хозяйство.

Экономико-географическая характеристика стран мира. Экономическая и социальная география изучает географию населения, инфраструктуру, транспорт, сельское хозяйство, промышленность и т.д. Понятие «территория» и «территориальная общность». Экономико-географическое положение отдельных стран. Природно-ресурсный, трудовой и техногенный потенциал страны.

Нормы современного русского литературного языка: нормы ударения, нормы лексической сочетаемости, синтаксические нормы. Работа над спецлексикой по темам: Население и расселение. Природные ресурсы, мировое хозяйство. Категориально-понятийный аппарат по разделу «Экономическая и социальная география».

РАЗДЕЛ II. ИСТОРИЯ

9. ВВЕДЕНИЕ В ИСТОРИЮ

Содержание термина «история». Философия истории. Методы истории. Исторические периоды. Исторические дисциплины. Историография.

Введение в предметную область специальности история на профессиональном русском языке. Терминологическая лексика русского языка. Терминология как основной признак научного стиля.

10. ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ ДРЕВНЕГО МИРА И СРЕДНИХ ВЕКОВ

История первобытного общества. История Древнего Востока. История Древней Греции. История Древнего Рима.

Сущность феодализма. Общественный строй варваров. Византия в 4-5, 7-8 вв. Средневековый город. Средневековая Европа и ислам. Крестовые походы.

Профессиональный язык истории и его составляющие. Профессиональная терминология как основной признак научного стиля. Узкоспециальная и общенаучная терминология. Работа над спецлексикой по теме: История Древнего мира и Средних веков.

11. ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ (НОВОЕ И НОВЕЙШЕЕ ВРЕМЯ)

Страны Запада в 16-18вв. Истоки колониализма. Европа в эпоху наполеоновских войн. Развитие ведущих стран Европы и США в 1870-1914 гг.

Запад в начале 20 века. Страны Запада и Востока в 1918-1929 гг. Первая мировая война. Постиндустриальное общество Запада. Современный Восток: процессы и проблемы. Международные отношения в эпоху «постбиполярного» мира.

О научных методах исследования. Правила выбора методов в соответствии с темой и коммуникативными задачами.

Терминологические словари. Работа над спецлексикой по теме: Всемирная история нового и новейшего времени.

12. ДРЕВНЯЯ И СРЕДНЕВЕКОВАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА.

Бронзовый век на территории Казахстана (II – I тыс. до н.э. Казахстан в сако-сарматскую эпоху (VII-IV вв. До н.э.). Хронология и памятники археологических культур эпохи раннего железа. Раннегосударственные образования хунну, усунь, кангюй на территории Казахстана (III до н.э. – II в.). Государства IX-XII вв. на территории Казахстана. Материальная и духовная культура тюрков. Казахстан в составе Монгольской империи и улусов Чингизидов Духовная культура. Религия и искусство Казахстана в XIII-XV вв. Образование Казахского ханства. Политическая история Казахское ханство XV- XVI вв.

Развитие профессиональной компетенции при работе с научными текстами по специальности.

13. НОВАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА

Правление Тауке хана. Время правления Абылайхана. Национально-освободительное движение. Социально-экономическое положение Казахстана в конце 19-начале 20 века. Казахстан в годы I мировой войны.

Связь профессионального русского языка с дисциплинами специальности география. Слова и словосочетания в качестве средств связи предложений и частей текста. Работа над спецлексикой по теме: Новая история Казахстана.

14. НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА

Казахстан и февральская буржуазно-демократическая революция. Образование партии «Алаш». Казахстан в период Советской власти. Казахстан в годы гражданской войны. Казахстан в годы Великой Отечественной войны. Распад СССР. Независимый Казахстан.

Работа над спецлексикой по теме: Новейшая история Казахстана.

15. КУЛЬТУРА КАЗАХСКОГО НАРОДА

Культура тюркских народов в древности. Средневековая культура народов. Материальная и духовная культура народов. Культура в РК.

Нормы современного русского литературного языка: нормы ударения, нормы лексической сочетаемости, синтаксические нормы. Работа над спецлексикой по темам: Культура казахского народа.

Примерный перечень тем СРСП:

№ п.п.	Наименование тем и содержание заданий для СРСП
Тема 1	Универсальные термины и понятия географической науки. Составление глоссария по специальности.
Тема 2	Анализ текстов, определение позиций, подбор информации по темам «Общее землеведение».
Тема 3	Изучение научных материалов по теме и проблеме научного исследования «Геология и геоморфология».
Тема 4	Устное выступление на тему «Великие географические открытия».
Тема 5	Работа с источниками, аннотирование, реферирование по теме: «Океаны», «Материки».
Тема 6	Анализ текстов, определение позиций, подбор информации по теме: «География Казахстана»
Тема 7	Термины и понятия по теме «Топонимия и топонимика»
Тема 8	Работа над созданием научной статьи по теме: «Политическая, социальная и экономическая география»
Тема 9	Универсальные термины и понятия исторической науки. Составление глоссария по специальности.
Тема 10	Анализ текстов, определение позиций, подбор информации по теме «Всемирная история Древнего мира и Средних веков».
Тема 11	Изучение научных материалов по теме и проблеме научного исследования «Современный Восток: процессы и проблемы». «Международные отношения в эпоху «постбиполярного» мира».
Тема 12	Устное выступление на тему «Материальная и духовная культура тюрков».
Тема 13	Понятия и фразеологии по теме «Новая история Казахстана, Национально-освободительное движение»
Тема 14	Работа над созданием научной статьи по теме: «Независимый Казахстан»
Тема 15	Устное сообщение на тему: «Материальная и духовная культура казахского народа».

Примерный перечень тем СРС:

№ п.п.	Наименование тем
Тема 1	Подготовка выступления на темы (тезисы, реферат): «Научные достижения учёных-географов и историков КазНПУ им. Абая», «Современные проблемы в области географии и истории», «Особенности языка специальности «5В012900 – география-история». Составление глоссария по специальности (в объеме 100 слов).
Тема 2	Терминологический словарь по теме «Научные области знания». Научно-учебный стиль. Конспектирование учебника, учебных пособий, предназначенных для студентов по теме «Общее землеведение»
Тема 3	Чтение и описание текста по выбору темы: «Атмосфера», «Биосфера», «Литосфера», «Гидросфера».
Тема 4	Составление конспекта по теме «Движения литосферных плит»
Тема 5	Подготовка и написание реферата на тему «Материки и части света».
Тема 6	Глоссарий «Землетрясение», «Вулкан», «Цунами»
Тема 7	Чтение и пересказ географических текстов по теме «Туризм в Казахстане».
Тема 8	Комментарии к научным докладам по теме «География природных ресурсов и отраслей мирового хозяйства».
Тема 9	Письменный анализ темы: «Периоды истории».
Тема 10	Описание и изложение исторических текстов по теме «История Древнего Востока»»
Тема 11	Составление текста-размышления на тему «Европа в эпоху наполеоновских войн»
Тема 12	Подготовка и написание сообщения на тему «Образование казахского ханства»
Тема 13	Чтение и изложение текста на тему «Социально-экономическое положение Казахстана в конце 19-начале 20 века»
Тема 14	Комментарии к программе «Стратегия развития экономики Республики Казахстан»
Тема 15	Подготовка реферата на тему «Выдающиеся деятели культуры и науки Казахстана»

Список рекомендуемой литературы:

Основная литература

1. Абдрахманов С., Базарбаев К., Медеу А. Русско-казахский словарь географических терминов. - Алматы: Мектеп, 2011г.
2. Бейсенова Ә.С., Каймулдинова К.Д. Жер туралы ғылымдардың қазақша-орысша-ағылшынша терминологиялық сөздігін жасаудың мәселелері. - Алматы, 2010, -92 с.
3. Максаковский В.П. Географические культуры: учебное пособие для студентов ВУЗов. - М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999.
4. Мурзаев Э.М. Словарь народных географических терминов. - М. Мысль, 1984 г.
5. Мотина Е.И. Язык и специальность: лингвометодические основы обучения русскому языку студентов-нефилологов. – М.: Русский язык, 1983. – 168 с.
6. Ипполитова Н.А. Русский язык и культура речи: Учеб. для вузов/ Н.А. Ипполитова, О.Ю. Князева, М.Р. Савова. – М.: Проспект, 2008. – 436 с.
7. Савцова Т.М. «Общее землеведение» М. Издательский центр «Академия», 2013г.- 416 с.
8. Под редакцией Ласточкина А.Н. и др.; Геоморфология А. Н. 2-е изд., перераб. — М. : Издательский центр «Академия», 2011. - 464 с.
9. Власова Т.В. «Физическая география материков» (с прилегающими частями океанов) 1,2 часть. Издательство: Просвещение, 2006 - 269с.
10. Гладкий Ю.Н., Сухоруков В.Д. Общая экономическая и социальная география зарубежных стран: учебник для студ. высш. пед.учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 448 с.
11. Валгина Н.С., Розенталь Д.Э., Фомина М.И. Современный русский язык. . 6-е изд., перераб. и доп. - М.: Логос, 2002. - 528 с
12. Максаковский В.П. Географическая картина мира. Кн.1 4-е изд., испр. и доп. - М.: Дрофа, 2012 - 495 с.
13. Кузембайұлы А., Абил Е. История Казахстана. Учебник для высших заведений. – Костанай, 2006.
14. Абусейтова М.Х., Баранова Ю.Г. Письменные источники по истории и культуре Казахстана и Центральной Азии в XIV-XVIII вв. - Алматы, 2001.
15. Артыкбаев Ж.О. Кочевники Евразии в колеедоскопе веков и тысячелетий. - СПб., 2005.
16. Әбділдаұлы Б. Талас. Айша Бибі. Қарахан. - Алматы, 2002.
17. Гаркавец А. Великая степь в произведениях античных и византийских авторов. Изд. 2-ое. -Алматы, 2006.
18. Абдиманатов Б.Ш. Словарь-справочник географических понятий и терминов. - Алматы: Изд. «TE Color», 2010. - 230 с.
19. Суюмбаева С.Т. Справочник рыночных терминов. – Алматы, КазНПУ им. Абая, 2010. – 134 с.
20. Электронные мультимедийные учебники по географии для 8-11 кл. (составители: Увалиев Т.О. и др.). - Алматы, АО «Национальный центр информатизации». 2016 г.

Дополнительная литература

1. Власова Т.В., Аршинова М.А, Ковалева Т.А. Физическая география материков и океанов: Учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений / М: Издательский центр «Академия», 2005. - 640 с.
2. Родионова И.А. Экономическая и социальная география отдельных зарубежных стран. - М., Наука. 2004.
3. Экономическая и социальная и политическая география мира-регионы и страны/Под ред. С.Б.Лаврова, Н.В.Каледина. - М., Гардарики, 2002, - 928 с.
4. Савцова Т.М. Общее землеведение. - М., АКАДЕМИЯ. - 2007г.
5. Увалиев Т.О., Утеева Г.А. География Алматинской области. - Алматы, Обл.ИУУ, 2001. - 279 с.
6. Горбачевич К.С. Нормы современного русского литературного языка. – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
7. Древнетюркский мир: истории и традиции: /под ред. Загидуллина И.К. - Казань, 2002.
8. Қазақ мемлекеттілігінің тарихы (ежелгі және ортағасырлық кезең). - А., 2007.

Справочная литература

1. Большая географическая энциклопедия страны мира. - М. Изд. «ОЛМА-ПРЕСС». 2006г.
2. Большой словарь иностранных слов.- М. ЗАО «Центрполиграф». 2007 г.
3. Географический энциклопедический словарь. - М., 1986г.
4. Энциклопедический словарь юного географа-краеведа. - М. Изд. «Педагогика». 1987 г.
5. Географиялық қазақша – орысша сөздік. - Алматы, 2007г.
6. «Жетісу». Энциклопедия. Бас ред.: Қайдар Әбдіуәли. – Алматы, «Арыс» баспасы, 2004. - 712 бет + 48 бет иллюстрация.
7. «Қазақстан». Ұлттық энциклопедия. I-X томдар / Бас ред.: Нысанбаев Ә., Аяған Б. – Алматы, «Қазақ энциклопедиясы», 1998-2007жж.
8. Культура устной и письменной речи делового человека: Справочник-практикум / Под ред. И.М. Рожковой. – М., 2000.
9. Ожегов С.И., Н.Ю. Шведова. Толковый словарь русского языка. – М.,1995.

Интернет-источники

1. www.xserver.ru/user/ecsng.
2. Ru.belembassy.it/./sotsialno-ekonomicheskoe-razvitiie –
3. ru.wikipedia.org/wiki/.
4. www.ocean.ru
5. [/rgo.ru/geography/fiz_geography/slovar](http://rgo.ru/geography/fiz_geography/slovar).

6. Автономов В.С. Теория и методика истории // Персональная страница // <http://viperson.ru/data/200607/avtonomov/doc>
7. Майданали З. Проблемы использования интернет-ресурсов в преподавании профессионального русского языка историка <http://www.tarihibilim.kz/?p=356>

Авторы-составители:

Каймулдинова К.Д. – директор института «Естествознание и география» КазНПУ им. Абая, профессор, д.г.н.;

Увалиев Т.О. – доцент кафедры «Страноведение и туризм» Казахского национального педагогического университета имени Абая, к.п.н.;

Калиева Е.Т. – доцент кафедры «Всемирная история» Казахского национального педагогического университета имени Абая, к.и.н.;

Умирзакова З.А. – доцент кафедры практических языков Казахского национального педагогического университета имени Абая, к.ф.н.;

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

STANDARD CURRICULUM

POFL 3207 Professionally-oriented foreign language

5B012900 –Geography-history

2 кредита

Almaty/Алматы, 2017

Introduction

1. **THE CURRICULUM DESIGNED AND RECOMMENDED** by education and methodical union of the group of specialties “Education” REMB of MES RK within Abay Kazakh National Pedagogical University

2. **APPROVED AND LAUNCHED** by The Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

3. The Curriculum was designed in accordance with The Government Compulsory Standard of Education of Kazakhstan of 2016 (Model Curriculum, approved by minute of the meeting REMB of MES RK of 30/06/2016)

4. Peer-reviews

Abdimanapov Bahadurkhan Sharipovich - the Doctor of Geographical Sciences, Professor, Head of the Department of «Regional geography and Tourism» of the Kazakh National Pedagogical University named after Abay.

Secsenbayeva Gulzira Ashimhanovna - the Doctor of Historical Sciences, Professor of «World History’s chair» of Historical department of Al-Farabi Kazakh National University.

5. **REVIEWED in the meeting of Republic Education Board’s Section Education** on 30 June 2016. Minute № 2

Explanatory memorandum

The discipline «Professionally-oriented foreign language» is an essential component of training modern specialists in every field, including the future teachers of geography and history.

Professionally-oriented character of this discipline is primarily determined by the communicative and cognitive needs of specialist of pedagogical profile. In this context, the discipline is one of the essential components of the system of continuing education and as such, it continues to offer basic language and provides preparation for further independent work on the specialty that requires the use of a foreign language (English, French, German and etc.)

Mastering of the professionally-oriented language is seen as an acquisition by higher school student of communicative and professional competence, that can be used in professional communicative situations in professional educational activities, and proves conclusive character of university foreign language discipline.

The acquisition of such a level of competence achieved in accordance with the provisions of the basic theory of speech and communication. Language material is considered as a means of future teachers of geography and history professional competence deepening, and developing of his world, and ability of independent creative thinking and, ultimately, of preparing a competitive specialist.

Professionally-oriented foreign language" discipline is important for organizing interdisciplinary relations of professional training program in the specialty 5B012900 – «Geography and History» in the “education” group of specialties and in the formation of a holistic outlook of the future teacher. Language material summarizes and deepens the production of knowledge in the following subjects «Foreign language», «Countries studing» «Economical, Political and Social geography of the world», «Physical and economic geography of Kazakhstan», «World History», «History of Kazakhstan» which form the basic set of skills of the future specialist.

The **purpose** of the discipline "Professionally-oriented foreign language" for the specialty 5B012900 – «Geography and History» in the “education” group of specialty is to create understanding of the geographical and historical integrity of science and the development of creative thinking; extension and improvement of professional and communicative competence of future teachers of geography and history; working out knowledge and using of foreign language in professional activities; the implementation of its aspects as a timely presentation of new foreign educational technology and of the latest trends in the development of geographic, historical and pedagogical science.

The **tasks** of discipline:

- increasing of knowledge of lexical and grammatical structure of foreign language;

- improving of the basic types and forms of speech activity, based on communicative and professional direction for learning basic of scientific language, geographical and historical terminology in foreign language;
- training of literature abstracting and annotating abilities in foreign language and using it in their professional activity;
- formation of competence and mastering of social and behavioral characteristics of different cultures;
- the formation of the sociocultural tolerance of the future speciali.

Competencies:

professional competences:

- must learn the content of the course;
- to promote the effective use of knowledge and skills of discipline in pedagogical activity;
- be able to structure the knowledge of the discipline;
- to contribute to the development of methods and methods of research;
- master innovative teaching technologies.

Subject competencies:

- master the basic and most important terms and concepts of geographical and historical sciences in a foreign language;
- be able to determine the key problems of the development of geographical and historical sciences in the period under consideration in special foreign literature;
- on the basis of mastering the discipline "Professionally Oriented Foreign Language", the student should be able to express his or her opinions on the problems of geography and history in a foreign language.

A professionally oriented foreign language as a natural continuation of the basic disciplines is an independent course that has its own logical structure and original content and is considered as a necessary part of the professional educational program for training personnel in the specialty 5B012900 - "geography and history" in the group of specialties "education". This discipline summarizes and systematizes the basic knowledge acquired by the student in a foreign language as a general educational subject and a number of other special disciplines such as "Country studies", "Physical geography of continents and oceans", "Economic, politic and social geography of the world", "History of the ancient world", "History of the Middle centuries", "Medieval History of Kazakhstan", "New and Contemporary History of Europe and America", "New and Contemporary History of Asian and African Countries" and etc.; stimulates the motivation of students to improve and deepen their professional knowledge through access to sources of information in a foreign language, to broaden the general and professional horizons and promote the humanization of natural science education.

The object of this discipline is the specificity of a professionally-oriented foreign language in the format of training pedagogical personnel in the specialty 5B012900 - "geography and history" in the group of specialties "education".

THE DISCIPLINE CONTENT

PART I. GEOGRAPHY

1. CARTOGRAPHY WITH FUNDAMENTALS OF TOPOGRAPHY

Subject and structure of cartography. Cartography in system of sciences. Map: term and definition. Map elements. Classification of maps. Types and types of maps. Properties of maps. Mathematical basis of maps. Geodetic basis, scale, cartographical projections and cartographical grids. Distortions on maps and their types. Ways of the cartographical image. General maps. Cartographical generalization. Essence and types of generalization.

System of cartographical works. Geographical atlases. Thematic maps. System of school cartographical works. Use of maps. Cartographical method of research. Creation of maps. Methods of creation of large-scale maps. Shooting of the district. Methods of creation of small-scale charts. Geoinformation mapping.

2. GENERAL PHYSICAL GEOGRAPHY

The earth in the Universe: form, sizes, movements of Earth and their geographical consequences. Internal structure and geogenesis. Earth relief. General regularities of formation of a relief of Earth. Influence of a relief on processes of redistribution of heat and moisture.

Atmosphere, its structure and structure. Solar radiation; radiation and thermal balances. Thermal mode of Earth. Water in the atmosphere. Atmosphere pressure, winds and their characteristic. General circulation of the atmosphere. Concept about weather. Climates of Earth.

Hydrosphere. World Ocean and its components. Properties of ocean water. Circulation of waters and other types of the movement of water at the ocean. Uniform ocean atmosphere system. Waters of sushu.

Biosphere, its borders structure and structure. A role of live substance in development of the atmosphere, lithosphere and the hydrosphere. Biological circulation of substance and energy.

Geographical envelope, its borders, structure, qualitative originality, main stages of development. Regularities of a geographical envelope. Concept about landscapes. Geographical environment and society. Environmental problems of mankind during a scientific and technological revolution era. Concept about a noosphere.

3. PHYSICAL GEOGRAPHY OF CONTINENTS AND OCEANS

Continents and oceans as the largest natural and territorial complexes, geographical regularities of their formation and development, principles of the complex characteristic. Principles of physiographic division into districts of continents and oceans.

Lines of similarity and distinction of Northern and Southern continents. Regional and geographical characteristic of Northern and Southern continents. Main stages of formation of the nature. Surface structure. Climate. Waters. Organic world. Natural resources.

Regional aspects of global environmental problems. Differentiation of continents on large natural regions. Characteristic features of the nature of regions. Conservation and rational environmental management in their limits. Regional problems of interaction of the nature and society.

World Ocean and its parts. Oceans and seas as the largest natural and territorial complexes; geographical regularities of their formation and development, principles of the complex characteristic. Principles of physiographic division into districts of oceans. Regional and geographical characteristic of oceans. Main lines of a relief of a bottom. Climate. Physical and chemical properties of waters. Dynamics of water masses. Organic world. Islands. Natural resources. Geoenvironmental problems.

4. PHYSICAL GEOGRAPHY OF KAZAKHSTAN

Introduction. History of research of the nature of the territory of Kazakhstan. Main stages of formation of the territory of Kazakhstan. Orogenesis stages. Relyefobrazuyushchy factors. Relief types. Climate and climate factors. Main lines of climate of Kazakhstan. Climatic division into districts. Internal waters of Kazakhstan. Rivers. Lakes. Glaciers. Underground waters. Economic value of internal waters of Kazakhstan and their ecological state. Soils of Kazakhstan. Protection of soils. Vegetation of Kazakhstan. Regularities of distribution of vegetation. Protection of endemic and medicinal species of plants. Fauna. Animal protection. Natural zones of Kazakhstan. Natural resources. Physiographic division into districts of the territory of Kazakhstan. Large natural areas. East European Plain, Mugodzhara's mountains, North Kazakh plain, Turansky plain, Saryarka, Altai highland, Sauyr-Tarbagataysky highland, Zhetysusky Ala Tau, Tian-Shansky highland. Environmental problems. Including the osobokhranyaemy natural territories which are in the territory of the area are considered: natural reserves, national parks, wildlife areas, areas, and their current ecological state, suitable for a recreation.

5. ECONOMIC, POLITICAL AND SOCIAL GEOGRAPHY OF THE WORLD

Economic, social and political geography of the world as core of all system of geographical sciences. Economical and geographical and geopolitical situation. Political geography and geopolitics. Geography of the population and geourbanistics. Natural resources and their types. Natural and resource potential of the world economy.

Scientific and technical revolution and its influence on the world economy. Periods of formation of a scientific and technological revolution. Equipment and technology during a scientific and technological revolution era. Stages and cycles of development of world economy. International geographical division of labor and specialization. Transnationalization of the world economy during an era of post-industrial development. Factors of placement of productive forces and regional policy.

Spatial and branch structures of the world economy. Geography of branches of world economy. Structures of the international economic relations and world trade. Integration processes in the conditions of globalization of the modern world economy. Main forms of the political and economic relations and cooperation.

Regional geography. Short geopolitical and economical and geographical characteristic of regions and countries of the world. A place of Kazakhstan in world politics and economy.

Geographical aspects of modern global problems of mankind. Reasons of emergence of global problems of mankind and way of its decision.

6. ECONOMIC AND SOCIAL GEOGRAPHY OF KAZAKHSTAN

The purposes and problems of a subject, its role in the solution of practical problems of economic life of the republic. Economical and geographical and geopolitical situation RK. A role and a place of the Republic of Kazakhstan among the countries of the world community. Administrative-territorial division of RK. Natural and resource potential. Population of Kazakhstan and their placement, national structure, manpower. Economy of Kazakhstan and their branch: Energy industry, metallurgy, mechanical engineering, stroy.industriya, agro-industrial complex, transport. International relations of RK.

Economic region of Kazakhstan. Concept about the economic region. Principles and methods of economical geographical zoning. A contribution of the Soviet and Kazakhstan scientists in division into districts of the territory of Kazakhstan. Economical and geographical and geopolitical position of the regions of Kazakhstan. Concept about specialization and geographical division of labor. Kompleksny development and specialization of economy of the economic region. Typology of regions on the level of their social and economic development and investment appeal. Processes of regional integration and disintegration. Leading interindustry complexes of areas. Their value in economy of areas, their structural changes and territorial shifts in placement.

7. GEOGRAPHY OF THE MODERN WORLD

Introduction. Purposes and problems of discipline. Variety of the countries of the modern World from the point of view of new tendencies and regularities of their development. Typology of the countries of the modern World and change of a ratio between various groups of the states. A place of developing countries in the modern World. Characteristic features and problems of developing countries. Essence, reasons and consequences of backwardness. Countries with economies in transition. Main tendencies and problems of social and economic development. A place the postindustrial-nykh of the countries in the modern World. The main tendencies in economy of the developed countries. Post-war World: two types of the economic international relations. Opposition of the West and East. A role of the international organizations in geography of the modern World. New quality of internationalization and its manifestation in the modern geographical World. Economic integration. Integration at the former Soviet Union and economical and geographical analysis. Globalization as the leading tendency in modern world economy. Geopolitical and economical and geographical features of development of regions of the World and the largest countries. Global problems of the present. Concept of global problems. Problem North-South. Global forecasts and projects.

8. TECHNIQUE OF TEACHING GEOGRAPHY

The purpose of discipline of "Technique of Teaching Geography (TTG)" is receiving by students of knowledge of theoretical and methodological fundamentals of methodical science and the initial methodical abilities providing performance of various functions of the teacher of geography. Technique of training of geography as science. Subject and problems of a technique of training of geography. Communication of MPG with other sciences. Features of the present stage of development of a technique of teaching geography. Purposes of training of geography. Structure and the content of geographical education at school. Components of the maintenance of school geography. Methodical creation of the program of training of geography. Classification of methods of training of geography. Characteristic of separate methods of training: technology of training; signs of technology of training; mechanism of technology of training; the generalized pedagogical technologies; technological approach in training of geography; modular training; module; modular program; flow chart; design training; training by method of debate; training case method. Problem training of geography. Formation of geographical knowledge and skills. Studying of relationships of cause and effect. Formation of knowledge of geographical regularities. Formation of geographical representations. Studying of the geographical facts. Formation of skills. Geography office. Geography tutorials. Use of technical means of training (computer programs, technology GIS, new multimedia manuals and electronic textbooks for geography, etc.). Work with maps, the globe, the textbook of geography, pictures, statistical data. Geography lesson. Study planning. Training of the teacher for a lesson. Features of separate parts of a lesson. Main types of lessons of geography. Educational excursions and out-of-class work on geography. Characteristic of the main forms of out-of-class work. Features of the contents and technique of studying of separate courses of school geography.

PART II. HISTORY

9. HISTORY (ORIGIN AND DEFINITION)

History (from Greek *ἱστορία* - *historia*, meaning "inquiry, knowledge acquired by investigation") is the discovery, collection, organization, and presentation of information about past events. History can also mean the period of time after writing was invented. Scholars who write about history are called historians. It is a field of research which uses a narrative to examine and analyze the sequence of events, and it sometimes attempts to investigate objectively the patterns of cause and effect that determine events. Historians debate the nature of history and its usefulness. This includes discussing the study of the discipline as an end in itself and as a way of providing "perspective" on the problems of the present. The stories common to a particular culture, but not supported by external sources (such as the legends surrounding King Arthur) are usually classified as cultural heritage rather than the "disinterested investigation" needed by the

discipline of history. Events of the past prior to written record are considered prehistory. Etymology of history. History and prehistory. Historiography. Historical methods. Areas of study.

10. PERIODS OF WORLD HISTORY

Special historical terminology and phraseology. *Ancient history*. Occurrence of agriculture, cattle breeding and craft. Common features of the first period of ancient history and a problem of ways of development. Background ancient east civilizations. Allocation of the person from fauna on the Afro-Asian continent. Ancient Egypt. Urartu. Mesopotamia. An Assyrian kingdom. Ancient China. Ancient Greece and Rome. Special historical terminology and phraseology. *A History of the Middle Ages*. The maintenance of terms "Middle Ages" and "feudalism", their parity. Historical concept "Western Europe". Chronological borders of a course. The periods of the West European Middle Ages, a general characteristic of the basic stages of its development. Formation of the West European society: France, Italy, Germany, Northern Europe. Byzantium in IV - XII centuries. Crusades. The countries of Asia and Africa in the Middle Ages. Special historical terminology and phraseology.

11. A WORLD HISTORY

The new period. English bourgeois revolution of the XVIIth century. War for independence of English colonies in the North America. Great French bourgeois revolution of the XVIII century. Political development of Germany and Italy for 50-70th XIX century. The First World War 1914-1918. Special historical terminology and phraseology. *Contemporary history*. The countries of Europe and America after the First World War (1918-1939). A world economic crisis 1929-1933. Fascism in Germany and Italy. "A new course" in the USA. The Second World War. The countries of Europe and America in second half of the XXth century. The Beginning of the XXIst century and the state of the countries of Europe and America. Special historical terminology and phraseology. . World culture. Culture of a primitive society. Ancient art. Medieval culture. Culture of the countries of Europe and America during modern and contemporary time. Culture of the countries of Asia and Africa during modern and contemporary time. Special historical terminology and phraseology.

12. ANCIENT HISTORY OF KAZAKHSTAN

Special historical terminology and phraseology. Antropological history of Kazakhstan. The Stone Age: a periods and monuments. Kazakhstan during a bronze epoch. Origin and development nomads. Kazakhstan during an epoch early iron period. Saks, Scythians. Huns, Ujsunies, Kangls. A problem of mutual relations of the nomadic world and settled civilizations in the Central Asia.

13. MEDIEVAL HISTORY OF KAZAKHSTAN

Special historical terminology and phraseology. Historical value of formation of the first Eurasian empire of Turkish of Bumyna and Istemi. Turk's kaganat and its disintegration. Nomad tribes of steppes. Formation of the state of Timur and its aggressive campaigns. Karluks and Karahanidies. Formation of Kypchaks' khanate. Oguzy (XI-XII centuries). Kazakhstan in XIII-XV centuries. The invasion of the Shyngys-khan. A Gold Horde, the White Horde, the Dark blue Horde, the Nogajsky Horde, Mogolistan, the state Temirlana, khanate of Abulhaira, the Siberian khanate. Social and economic development of Kazakhstan in XVII-XVIII centuries.

14. A MODERN HISTORY OF KAZAKHSTAN

Special historical terminology and phraseology. A ruling of Taukekhan. Acceptance by the Kazakh governors Russian protectorate. Ablaykhan and its activity. A policy of colonial administration in Kazakhstan in the middle of the XVIII – the beginning of XX centuries. Loss of the state independence by Kazakhstan. The national-liberation movements. Economic and social situation of Kazakhstan in the end of the XIX - the beginning of XXth centuries. Kazakhstan in days of the First World War. Anticolonial revolt of 1916 in Kazakhstan.

15. CONTEMPORARY HISTORY OF KAZAKHSTAN

Special historical terminology and phraseology. Kazakhstan after February bourgeois-democratic revolution. Party Alash and government "Alash-horde" formation. A. Bukejhanov. Kazakhstan in the Soviet power. October revolution of 1917. Kazakhstan in days of civil war 1918-1920. Social and economic development of Kazakhstan in 1920-1940 Kazakhstan in days of Patriotic war (1941-1945). Kazakhstan in post-war years. Social and economic development of Kazakhstan in 60-80 of the XXth century. Disintegration of the USSR. Revival the state independence of Kazakhstan. Independent Kazakhstan. Republic of Kazakhstan and the world community. *Culture of the Kazakh people*. Special historical terminology and phraseology. Culture ancient inhabitants of Eurasia. Culture of tucks the people in the ancient time. Medieval culture of the Kazakh people. Material and spiritual culture of the Kazakh people during modern and contemporary time. Republic of Kazakhstan and its culture development.

Students independent work with teacher

<i>№№ points</i>	<i>The name of themes and the context of tasks for SIWI</i>
Theme 1	Universal terms and definitions of Geography
Theme 2	Terms and definitions on a theme “History of Geography”
Theme 3	Texts on a theme “Famous Geographers”
Theme 4	Categorical-conceptual device on Physical Geography
Theme 5	Terms and definitions on a theme “Geographic method”
Theme 6	Definitions and phraseology on a theme “Political geography or geopolitics”
Theme 7	Special terms and definitions on a theme “Environmental Geography”
Theme 8	Definitions and phraseology on a theme “Geography of Developed Countries”
Theme 9	Universal terms and definitions of a historical science.
Theme 10	Terms and definitions on a theme « History (origin and definition)»
Theme 11	Definitions and phraseology on a theme «History and a prehistory»
Theme 12	Special terms and definitions on a theme «World history Periodization», "Ancient history", «History of the Middle Ages»
Theme 13	Terms and definitions on a theme « Modern World history», « Contemporary World history»
Theme 14	Special historical terms and definitions on a theme «Ancient history of Kazakhstan», «Medieval history of Kazakhstan»
Theme 15	Definitions and phraseology on themes «Modern history of Kazakhstan», «Contemporary history of Kazakhstan»

Students independent work

<i>№№ points</i>	<i>The name of themes</i>
Theme 1	Read and translate of texts of Climatology, Physical Geography
Theme 2	Read and translate of texts of Geography of Developing Countries
Theme 3	Read and translate of texts of Soils Geography
Theme 4	Read and translate of texts of Political Geography
Theme 5	Read and translate of texts of Geography of World Regions
Theme 6	Read and translate of texts of Urban Geography
Theme 7	Read and translate of texts of Cultural Geography
Theme 8	Read and translate of texts of Research Method in Geography and Field Training
Theme 9	Read and translate of historical texts on stories of a pre-history
Theme 10	Read and translate of historical texts on a theme «Ancient Egypt», «Ancient civilizations»
Theme 11	Read and translate of historical texts on a theme «Medieval history of

	the countries of Europe»
Theme 12	Read and translate of historical texts on a theme «Medieval history of the countries of Asia and Africa»
Theme 13	Preparation and abstract writing on a theme «Outstanding political and statesmen of the world»
Theme 14	Read and translate of historical texts on a theme «Ancient history of Kazakhstan»
Theme 15	Read and translate of historical texts on a theme «Medieval states of Kazakhstan»

THE LIST OF THE RECOMMENDED LITERATURE / **СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ**

ГЕОГРАФИЯ/ГЕОГРАФИЯ

1. Абдрахманов С.А., Базарбаев К.Б., Медеу А.Р. Казахско-русский толковый словарь народных географических терминов. - Алматы, Институт географии РК, 2012. - 208 с.
2. Абдрахманов С.А., Базарбаев К.Б., Медеу А.Р. Русско-казахский словарь географических терминов. - Алматы, Институт географии РК, 2011. - 358 с.
3. Абдрахманов С.А. Географическая терминология в Казахстане: история, формирование и стандартизация. - Алматы, Институт географии РК, 2013. - 110 с.
4. Абдиманапов Б.Ш. Словарь-справочник географических понятий и терминов. - Алматы: Изд. «TE Color», 2010. - 230 с.
5. Алаев Э.Б. Экономико-географическая терминология. - М.: Изд. «Мысль», 1977. - 200 с.
6. Баландин Р.К., Маркин В.А. 100 великих географических открытий. - М.: Изд. дом «Вече», 2006. - 480 с.
7. Бейсенова Ә.С., Каймулдинова К.Д. «Жер туралы» ғылымдардың қазақша-орысша-ағылшынша терминологиялық сөздігін жасаудың мәселелері. – Алматы: Print S, 2010. – 92 бет.
8. Большая географическая энциклопедия. Страны мира / Науч. ред. - д.г.н. Люри Д.И. - М.: ОЛМА, 2007. - 640 с.
9. Большой иллюстрированный справочник: Страны и континенты / Автор текста - Клайв Гиффорд (перевод с англ. языка). - М.: Махаон, 2005. - 488 с.
10. Географический энциклопедический словарь: Географические названия / Ред. кол.: Э.Б. Алаев и др. - М.: Сов. энциклопедия, 1983. - 528 с.
11. География: Большой справочник / Авторы разделов: Амбарцумова Э.М., Барабанов В.В. и др. - М.: Дрофа, 2004. - 928 с.
12. Голицынский Ю.Б. Great Britain. - СПб., 2003.

13. Егоров А.Б. Физическая география: русско-немецкий, немецко-русский словарь. - Алматы, Институт географии РК, 2012. - 446 с.
14. Ердаuletов С.Р., Рутковский О.О. Занимательная география Казахстана. 2-е изд., доп. – Алматы: Мектеп, 1989. – 256 с.
15. Жиздыбаев Т.К. Словарь-справочник туристских и краеведческих терминов. – Алматы: Дәуір, 2004. – 191 с.
16. Keith Kelly. Geography. MacMillan Practice Publishers, 2009
17. Қойшыбаев Е.Қ. Қазақстанның жер-су аттары сөздігі. – Алматы: Мектеп, 1985. – 257 бет.
18. Максаковский В.П. Географическая картина мира. Книга I-II: 3-е изд., испр. - М.: Дрофа, 2005-2006. - 480, 495 с.
19. Мурзаев Э.М. Словарь народных географических терминов. - М.: Изд. «Мысль», 1984. - 653 с.
20. Письменная О.А. Windows on the English-speaking world. - М., 2004.
21. Строева К.Ф. Краеведение: учебное пособие. - М.: Изд. центр «МарТ», 2005. - 330 с.
22. Суюмбаева С.Т. Справочник рыночных терминов. – Алматы, КазНПУ им. Абая, 2010. – 134 с.
23. Trevor J. (Editor), Eric Sheppard. A Companion to Economic Geography. Willey-Blackwell, 2007
24. Увалиев Т.О., Утеева Г.А. География Алматинской области / Алматы облысының географиясы. - Алматы, Обл.ИУУ, 2001. - 279 с.
25. Ушаков А.С. Страноведение: учебное пособие. - М.: Изд. центр «МарТ», 2007. - 256 с.
26. Электронные мультимедийные учебники по географии для 8-11 кл. (составители: Увалиев Т.О. и др.). - Алматы, АО «Национальный центр информатизации». 2016 г.

Internet resources/ Интернет ресурсы

1. [World Maps - geography online games sheppard software.com/Geography.htm](http://WorldMaps-geographyonlinegames-sheppardsoftware.com/Geography.htm) *копия* World geography quizzes galore - over 250 fun online map games teach capitals, country locations, and more. Also info on the culture, history, and much more.
2. Geography.com | Explore, Discover, & Learn geography.com *копия* "Geography is the science of our world, and using and sharing geographic knowledge is the key to our future."
3. Английские слова по теме «География» - Geography lesson1.ru/vocabulary/... *копия*. Русско-английский тематический словарь. География - Geography
4. Lizard Point Geography Quizzes clickable map quizzes for fun and... lizardpoint.com/geography *копия* Become a supporter to remove this ad. World. WORLD. Continents and oceans. Lots of countries! CUSTOM QUIZZES
5. Geography Facts, information, pictures | Encyclopedia.com articles... encyclopedia.com/topic/geography... *копия* Statistical geography—analysis of both the statistical and the mathematical kind—is to be found in all branches of geography today.

HISTORY / ИСТОРИЯ

1. Абусейтова М.Х., Баранова Ю.Г. Письменные источники по истории и культуре Казахстана и Центральной Азии в XIV-XVIII вв. - Алматы, 2001.
2. Артыкбаев Ж.О. Кочевники Евразии в колейдоскопе веков и тысячелетий. - СПб., 2005.
3. Әбділдаұлы Б. Талас. Айша Бибі. Қарахан. - Алматы, 2002.
4. Гаркавец А. Великая степь в произведениях античных и византийских авторов. Изд. 2-ое. - Алматы, 2006.
5. Дәулетхан Ә. Түркеш қағанаты (саяси және мәдени тарихын зерттеу 692-766 жылдар). Бірінші кітап. - Алматы, 2005.
6. Древнетюркский мир: истории и традиции: /под ред. Загидуллина И.К. - Казань, 2002.
7. Қазақ мемлекеттілігінің тарихы (ежелгі және ортағасырлық кезең). - А., 2007.
8. Қазақстанның мәдени мұрасы. //Халықаралық ғылыми конференцияның материалдары. 19 қазан 2005 жыл. - А., 2005.
9. «Рухани-ғылыми мұра» тақырыбындағы республикалық ғылыми теориялық - конференция материалдары. 7 қараша, 2008 жыл. - А., 2008. 608-бет.
10. Сартқожаұлы Қ. Байырғы түрік жазуының генезисі. - Астана, 2007.
11. Сыздықов С. М. Қарлық мемлекеті. - Алматы, 2000.
12. Султанов Т. И. Чингиз-хан и Чингизиды. Судьба и власть. - М., 2006.
13. Происхождение народа тюркют. [http:// use.ucoz.ru/forum/22-95-1](http://use.ucoz.ru/forum/22-95-1).

14. Феномен кочевничества в истории Евразии. Номадизм и развитие государства. /Сб. материалов Международной научной конференции.- А., 2007.
15. Nessipbaeva K.R. Professional-Oriented foreign language.-А., 2012.
16. Benjamin, Jules R. A Student's Guide to History .New York, 2009.
17. Breasted, J. H. Ancient times, a history of the early world: an introduction to the study of ancient history and the career of early man. Boston: Ginn and Company. 2002.
18. Carr, E.H. with a new introduction by Richard J. Evans; *What is History?*; Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2001, ISBN 0333977017.
19. Furay, Conal, and Michael J. Salevouris. *The Methods and Skills of History: A Practical Guide*.2010.
20. Kelleher, William. *Writing History: A Guide for Students* (2008) excerpt and text search .(2006) Oxford: Oxford University Press, online.
21. *The American Historical Association's Guide to Historical Literature* (ed. by Mary Beth Norton and Pamela Gerardi (3rd ed. 2 vol, Oxford U.P. 1995) 2064 pages; annotated guide to 27,000 of the most important English language history books in all fields and topics.
22. Presnell, Jenny L. *The Information-Literate Historian: A Guide to Research for History Students* (2006) excerpt and text search.
23. Tosh, John; *The Pursuit of History* (2006), ISBN 1405823518.
24. Woolf D. R. *A Global Encyclopedia of Historical Writing* (Garland Reference Library of the Humanities) (2 vol 1998) excerpt and text search.
25. Williams, H. S. (1907). The historians' history of the world. (ed., This is Book 1 of 25 Volumes; PDF version is available).
26. Tilly, Chrles; *Why and How History Matters*, in Robert Goodin & Charles Tilly, eds., Oxford Handbook of Contextual Political Analysis .

Internet resources/ Интернет ресурсы

1. Отдел древней и средневековой истории Казахстана. http://kazhistory.narod.ru/otdel_dr.html.
2. Восточная литература.
3. Библиотека сайта XIII век.
4. Центральноазиатский исторический сервер- Библиотека. <http://www.Kyrgyz.ru>.
5. A Global History Of World War II A Global History Of World War II Gerhard L. Weinberg 1196 стр, карты PDF 9,85 Мб История Второй мировой войны. [mirknig.com>Книги>...-world-history.html](http://mirknig.com/книги/...-world-history.html)
6. World History: World History Online navigates through 3 000 years of world history with links to important persons of world historical importance; civilization timelines; cultural events...hyperhistory.com
7. Ancient, world history, and last 1000 years events timelines. [infoplease.com>ipa/A0001196.html](http://infoplease.com/ipa/A0001196.html).

8. Review of world history textbooks, with careful attention to areas of weakness and trends within major periods (timelines are useful tools for doing this) sat.collegeboard.org/Practice.../world-history

9. United States History World History Susan M. Pojer, Maria Regina H.S. Ancient History: Greece & Rome Rob S. Rice Biographies What did these famous people do? eleaston.com/history.html

10. If you are searching for interesting and concise facts about History, Timelines and Events, countries and the different Nations of the World then search no more! facts-about.org.uk/index-history-and-events.htm

Dictionaries and encyclopedias/ Словари и энциклопедии

1. Лингвистическая энциклопедия. Словарь. Гаджиева Н.З. Тюркские языки. - М., 1990. С.527-529.

2. Словарь иностранных слов. – М., 2000.

3. «Қазақстан». Национальная энциклопедия. I-X томы. Главные ред.: Нысанбаев А., Аяган Б. – Алматы, «Қазақ энциклопедиясы», 1998-2007 гг.

4. «Жетісу». Энциклопедия. Бас ред.: Қайдар Әбдіұәли. – Алматы, «Арыс» баспасы, 2004. - 712 бет + 48 бет иллюстрация.

5. The British Encyclopedia, or Dictionary of Arts and Sciences was published in 1809 in six octavo volumes and around 150 plates. 1800s books.

6. Woolf D. R. A. Global Encyclopedia of Historical Writing (Garland Reference Library of the Humanities) (2 vol. 1998) excerpt and text search .

Authors of the standard program:

Nesipbaeva Kaliya Rahimovna – d.h.s., Professor of the department of «World History's chair» of the Kazakh National Pedagogical University named after Abay;

Uvaliev Talgat Oshanovich – c.p.s., Associate professor of the department of «Regional geography and Tourism» of the Kazakh National pedagogical university named after Abay;

Savanchiyeva Armanay Sagatbaevna - Senior teacher of the department of «Geography of Kazakhstan and Ecology» of the Kazakh National Pedagogical University named after Abay, Master of International tourism.

Авторы-составители типовой программы:

Несипбаева Калия Рахимовна – д.и.н., профессор кафедры «Всемирная история» Казахского Национального педагогического университета имени Абая;

Увалиев Талгат Ошанович – к.п.н., доцент кафедры «Страноведение и туризм» Казахского Национального педагогического университета имени Абая;

Саванчиева Арманай Сагатбаевна – старший преподаватель кафедры «География Казахстана и экология» Казахского Национального педагогического университета имени Абая, магистр международного туризма.

Thank you for trying Soda PDF

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

GOA 3301 Географияны оқыту әдістемесі

5B012900 – География-Тарих

3 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Шілдебаев Ж.Б. – п.ғ.д., Абай атындағы ҚазҰПУ профессоры;

Надыров Ш.М. – г.ғ.д., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессоры.

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Түсінік хат

«Географияны оқыту әдістемесі (ГОӘ)» - педагогикалық пәндер сапында жалпы дидактика, педагогика, психология, логика пәндерімен тығыз байланысты және олардың негізінде қалыптасады. Оқыту әдістемесінің, табиғат пен қоғамның өзара арақатынасы туралы пәнаралық кешенді ғылым - экологиямен байланысы айрықша қарқын алуда, ол мектеп географиялық білімінің мазмұнында қамтылған, әрі мұнда географиялық білімге қоса экологиялық мазмұн ұғымы енгізілген.

Пәннің мақсаты – географияны оқыту әдістемесі бойынша білім және біліктілік жүйелерін қалыптастыру.

Курстың міндеттері – мектеп географиясының тарихи дамуын, географиялық білім және әдістемелік ойларды талдау; географияны оқытудағы зерттеу әдістерін меңгеру; географияның оқу пәні ретіндегі білімдік, тәрбиелік, дамытушылық мақсаттарын ашу; географиялық білім, біліктілік пен дағдылардың қалыптасу әдістерін, географияны оқытудың типтері мен әдістерін ашу; мектеп географиясының мазмұнын, оның жекелеген компоненттері мен курстарын зерттеу; географияны оқыту процестерін талдау; географияны оқыту құралдары және олармен жұмысты орындау әдістемелері туралы білімді қалыптастыру; географияны оқытуды ұйымдастырудың жолдарын зерттеу; мектеп географиясының жекелеген курстарын оқыту ерекшеліктері жайлы білімдермен қаруландыру; студенттерді педагогикалық практикаға және география мұғалімінің болашақ кәсіби қызметіне дайындау.

«Географияны оқыту әдістемесі» төмендегі сұрақтарға жауап береді: не үшін оқыту? нені оқыту? қалай оқыту? ненің көмегімен оқыту? оқушылар қалай оқиды, жетіледі? Географияны оқыту әдістемесі курсына студенттер теориялық білім және практикалық іс-әрекет тәсілдерін меңгереді.

«Географияны оқыту әдістемесі» географиямен ғылым ретінде өте тығыз байланысты. География оқу пәні ретінде-география ғылымының негізі, ал ол өз кезегінде оқыту, тәрбиелеу мен дамыту мақсаттары аясында және педагогикалық жүйеге орайластырылып алынған.

Білімнің кез келген саласындағыдай, диалектикалық материализм оқыту әдістемесінің әдіснамалық негізі болып табылады. Диалектикалық материализмнің әдіснамалық ұстанымдарының жүзеге асырылуы, оқушыларды табиғатқа, қоғамға, өндіріске және адам мен табиғаттың өзара қарым-қатынасына материалистік көзқарастың қалыптасуымен түсіндіріледі.

Студенттердің білімдері мен іскерліктеріне қойылатын талаптар

«Географияны оқыту әдістемесі» курсының оқып-үйрену нәтижесінде 5B012900 – «География-тарих» мамандығының студенті білуі керек:

- әдістеме ғылымының маңызы мен зерттеу проблемаларын;

- оның географиялық және басқа да педагогикалық-психологиялық ғылымдармен байланыстарын;
 - мектеп географиялық білімінің мазмұнын пән құрылымын;
 - географияны оқытудың әдістемелерінің жіктелуін;
 - географияны проблемалы оқытудың мәні мен жүзеге асыру жолдарын;
 - географиялық білім мен іскерлікті қалыптастыру әдістері мен әдістемелік жағдайларын;
 - география оқыту құралдары жүйесін, олардың дидактикалық ерекшеліктері мен функцияларын;
 - географияны оқыту процесіндегі картамен жұмыс істеудің ерекше ролін;
 - мектеп бағдарламасын оқу-тәрбие жұмыстарын жоспарлау барысында оны басшылыққа алып қолдануды;
 - тақырыптық және сабақ жоспарларын құрастырып түзетуді;
 - түрлі типтегі сабақтар мен семинарларды өткізуді.

Студенттің істей білуі керек:

- мектеп бағдарламасын оқу-тәрбие жұмыстарын жоспарлауда нұсқау ретінде қолдануды;
 - тақырыптық және сабақ жоспарларын құрастырып түзуді;
 - әр түрлі типтегі сабақтар мен семинарларды жүргізуді;
 - сабақтың мақсатын тұжырымдап айтуды, оның мазмұнын анықтауды, оқытудың әдістері, тәсілдері мен құралдарын таңдауды, сабақтың сапасын бағалауды;
 - сабақта интербелсенді әдістерді қолдануды;
 - топсеруендерді дайындау мен өткізуді, алынған нәтижелерді ретке келтіру мен оларды оқыту процесіне ендіруді;
 - оқу, сыныптан тыс, өлкетану және туристік жұмыстарды ұйымдастыруды, география кабинетін және география алаңын толықтыру және жабдықтау жұмыстарын жүргізуді.
- Құзыреттілігі:

«Жаратылыстану» (физикалық география) және «Адам және қоғам» (әлеуметтік-экономикалық география) білім салалары бағдарына сәйкес, құзыреттіліктер өз кезегінде пәнаралық пен пәнішілік сипатта жалпыгеографиялық және шептес пәндердің негізінде қалыптасады және дамиды. «Географияны оқыту әдістемесі» пәнін зерделеп оқып-үйрену студенттерде кешенді жалпыгеографиялық базалық білімді қалыптастырумен бірге, мектеп географиясының теориялық негіздерін және орта мектептің оқушыларын оқыту технологияларын игерулеріне мүмкіндік береді. Аталмыш оқу пәнін меңгеруі нәтижесінде келесі сипаттардағы құзыреттіліктер қалыптасуы тиіс: **жалпымәдени құзыреттіліктер** мәнінде – өзінің тұлғалық даму мақсаттарын қалыптастыруға және шынайы *бағалауға қабілетті*, сондай-ақ оқушылардың зияткерлік даму деңгейін арттыру *дағдыларын игерген*; **кәсіби құзыреттіліктер** негізінде: оқу-тәрбие үдерісін *модельдей (үлгілей) алатын* және оқыту тәжірибесінде оны жүзеге асыруға дайын; психологиялық және педагогикалық зерттеулерде сапалық және сандық әдістерді *қолдануға дайын*; білім берудің әртүрлі деңгейіндегі білім алушыларға арналған бағдарламалардан, оқыту, тәрбиелеу және дамытудың әртүрлі теорияларынан білімдерін *қолдануға әзір*; мамандықтың жоғары әлеуметтік маңызын *түсінетін*, кәсіби этикалық ұстанымдарды *ұстанатын*; **пәндік құзыреттіліктер** бойынша: орта білімнің ерекшеліктерін түсінетін және әр жастағы балаларға білім беруде сабақтастықты жүзеге асыратын құралдарды *меңгерген*; жалпы білім беруші мектеп оқушыларына географияны және оның шептес пәндерін оқытудың әдістемелері мен теориялық негіздерін *игерген*; географияның және оның шептес пәндерінің тұжырымдамалық және теориялық негіздерін, әрі олардың жалпы ғылымдар жүйесіндегі орны мен құндылығын, даму тарихы мен қазіргі жағдайын *білетін*; географияның және оның шептес пәндерінің оқыту технологиясы мен олардың теориялық және зерттеулік негіздерінен білімін қолдануға қабілетті, оқушылардың пәндік біліктілігі мен дағдыларын қалыптастыру әдістерін меңгерген, әрі географияға қызықтыруды қалыптастырудың тәсілдерін игерген және география мен оның шептес салаларынан алған білімдерін күнделікті өмірде *қолдануға қабілетті*; физикалық-географиялық және экономикалық-географиялық зерттеулерді (зертханалық-сарамандық, демонстрациялық, компьютерлік) ұйымдастыру және іске асыру, қою дағдыларын *игерген*; ақпараттар беру, өңдеу және сақтау, сонымен бірге практикалық міндеттерді шешу үшін физикалық-географиялық және әлеуметтік-экономикалық географияның зерттеу әдістерін, бағдарламалау және замануи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды *пайдалануға қабілетті болуы* тиіс.

Пререквизиттері:

«Географияны оқыту әдістемесі» пәнін оқу барысы, «Картография және топография негіздері», физикалық география және әлеуметтік-экономикалық география салаларының курстарынан, «Жас ерекшелік физиологиясы және мектеп гигиенасы», т.б. психологиялық және педагогикалық пәндерден алған білімдеріне сүйеніп оқытылады.

- **Постреквизиттері:**
- Физикалық-географиялық және экономикалық-географиялық бағыттар-дағы кейбір салалық оқу курстары, сонымен қатар қосымша білім беру бағдарламалары компоненттерінің (туризм, экология, экономика, жаратылыстану негіздері, т.б.) пәндері мен осы шептес пәндерді оқыту технологиялары.

- **«Географияны оқыту әдістемесі» пәнінің тақырыптық жоспары**

• №	• <i>I Бөлім. Орта мектептегі географияны оқыту әдістемесінің жалпы мәселелері</i>
1.	1. Географияны оқыту әдістемесі – ғылым ретінде.
2.	2. Географияны оқыту әдістемесінің мақсаты мен міндеттері. Орта мектептегі географиялық білімнің құрылымы мен мазмұны.
3.	3. Географияны оқыту әдістері. Географияны оқытудың жаңа технологиялары.
4.	4. Географияны оқыту құралдары. География кабинеті.
5.	5. Ұғымдар, заңдылықтар мен құбылыстарды оқытудың әдістері мен түрлері.
6.	6. Географияны оқытудың негізгі құралдарымен жұмыс. Географиядан анықтамалық әдебиеттермен, түсіндірмелік және терминдік сөздікпен жұмыс.
7.	7. География сабағы.
8.	• 8. Географиядан сыныптан тыс жұмыстар.
9.	9. Геоинформатиканың негіздері және геоақпараттық жүйе (ГАЗ) - технология.
	<i>II Бөлім. Географияның жекелеген курстарын оқып-үйренудің әдістері.</i>
10.	10. Физикалық географияның бастауыш курсы.
11.	11. Материктер мен мұхиттардың физикалық географиясы.
12.	12. Қазақстанның физикалық географиясы курсы.
13.	13. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы.
14.	14. Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы

	(оның 10-11 сыныптарға арналған жаратылыстану және қоғамдық-гуманитарлық бағыттары негізінде).
15.	15. Географиядан факультативтік курстар.
	Сарамандық сабақтар тақырыптары
1.	1. Географиядан орта мектеп бағдарламасы.
2-3	2-3. Географияны оқыту құралдары.
4-5.	4-5. Географияны оқыту әдістері. Проблемалы оқыту.
6-7.	6-7. Оқу жұмыстарын жоспарлау.
8.	8. Физикалық географияның бастауыш курсы.
9-10.	9-10. Материктер мен мұхиттардың физикалық географиясы.
11.	11. Қазақстанның физикалық географиясы.
12.	12. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы.
13-14.	13-14. Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы (оның 10-11 сыныптарға арналған жаратылыстану және қоғамдық-гуманитарлық бағыттары мысалында).
15.	15. Қорытындылау сабағы.

1. Кіріспе

Географияны оқыту әдістемесі пәні. Географияны оқыту әдістемесінің проблемалары (мәселелері). Оқыту әдістемесінің география, дидактика, психология ғылымдары мен байланысы және оның негізі. Әдістеме ғылымының зерттеу әдістері: теориялық және эмпирикалық зерттеу әдісі. Әдістемелік талдаудың логикасы. Географияны оқыту әдістемесінің дамуы және заманауи кезеңдері.

Мектеп географиясының және оны оқыту әдістемесінің Қазақстандағы дамуы. Қазақстан мектептеріндегі географияны оқытудың алғашқы кезеңдері. XX аяғындағы мектеп географиясы және оны оқытудың тиімді жолдарын іздестіру. Тәуелсіз Қазақстан еліндегі мектеп географиясының және оны оқытудың жаңа кезеңге аяқ басуы.

I Бөлім. Орта мектептегі географияны оқыту әдістемесінің жалпы мәселелері

1-тақырып. Географияны оқыту әдістемесі – ғылым ретінде.

Географияны оқыту әдістемесі - педагогикалық ғылымдардың бірі. Оның оқып-үйрену пәні және зерттейтін басты проблемалары. Географияны оқыту әдістемесінің басқа ғылымдармен: география, дидактика, психологиямен байланысы. Географияны оқыту әдістемесінің практикамен байланысы.

Әдістеме ғылымының зерттеу әдістері. Зерттеудің теориялық әдістері: жүйелі-құрылымдық талдау, типологиялық тәсіл, тарихи, салыстыру, математикалық әдіс. Эмпирикалық әдістер: мектеп практикасын оқып үйрену, алдыңғы қатарлы әдістерді пайдалану және тарату; педагогикалық эксперимент. Әдістемелік зерттеуді құру логикасы.

Әдістеме ғылымының қазіргі кезеңдегі даму ерекшелігі: зерттеудің ғылыми-теориялық деңгейінің өсуі; эксперименттің ұдайы кең түрде пайдаланылуы; оқушының оқуына көңіл аудару; бірнеше ғылыми ұжымдардың біріккен күшімен ірі кешенді тақырыптарды жоспарлау және жүзеге асыру. Оқытушылардың географияны оқыту әдістемесі бойынша зерттеу жұмыстарына қатынасуы.

2-тақырып. Географияны оқыту әдістемесінің мақсаты мен міндеттері. Орта мектептегі географиялық білімнің құрылымы мен мазмұны.

«Оқыту мақсаты» ұғымы. Географияны оқытудың білімдік, тәрбиелік және дамытушы мақсаты. Географияның оқушыларға экономикалық, экологиялық, политехникалық білім және кәсіптік бағдар берудегі рөлі.

«Географиялық білім мазмұны» ұғымы. Оқу пәні -ғылымның ерекше «педагогикалық проекциясы». Мектеп географиясының мазмұны-ұжымдық ғылыми іздену нәтижесі. Мектеп географиясы құрылымы. Бағдарламаның бір бағытты-сатылы құрылуы. Курстардың бір ізділігі, олардың мазмұндағы аса маңызды ерекшелік.

Бағдарлама мен оқулықтарды географияны оқытудағы өлкетану, политехникалық, экологиялық және экономикалық принциптердің орындалуы.

Мектеп географиясы курсының мазмұнына логикалық талдау. Мазмұнының негізгі компоненттері. Білім, оның теориялық және эмпирикалық болып бөлінуі; географияның барлық курстарында теориялық білімдер рөлінің күшейтілуі. Іскерлік. Мектеп географиясы мазмұнындағы іскерлік өсу дәрежесінің себептері.

Дүниетану идеясы. Білім мазмұнындағы шығармашылық әрекеттің іс-тәжірибесі. Мектеп географиясы мазмұнындағы курс аралық және пәнаралық байланыстар.

Орта мектепке арналған бағдарлама-мектеп географиясы мазмұнын анықтайтын негізгі құжат. Бағдарламаның әдістемелік жабдықталуы.

3-тақырып. Географияны оқыту әдістері. Географияны оқытудың жаңа технологиялары.

Географияны оқыту әдістемесінде қабылданған оқыту әдістері классификациясы: білім алу көздеріне және оқушылардың таным іс әрекетіне қарай (И.Я.Лернер мен М.Н.Скаткин дидактикалық негізінде). Оқушыларды өз бетінше білім алуға, оқуға үйрету, өсіп келе жатқан жас ұрпақтардың өзбетінше таным әрекетін қалыптастыруды қамтамасыз ету.

Оқушылардың таным әрекеттері сипатына қарай ажыратылатын географияны оқыту әдістері: түсіндіру – иллюстрациялық, репродукциялық, проблемалық баяндау, ішінара іздену және зерттеу. Әрбір әдістің міндеті, оқытушы мен оқушылардың іс-әрекеттері, география оқыту процесінде қолдану мүмкіндігі, мысалдар.

Оқушылардың өз бетінше жұмыс істеуі үшін берілетін типтік және проблемалық (немесе шығармашылық, интерактивті) тапсырмалар, олардың оқыту әдістерімен байланысы. Жекелеген оқыту құралдарымен (карта, цифрлық материалдар, картиналар, экран құралдарымен т. б) жұмыс істеу.

Географияны оқыту процесінде оқушылардың білім және өз бетінше таным іскерлігін игеру дәрежесі. Оларды сабаққа даярлану және өткізу процесінде пайдалануы.

Оқушыларды проблеманы шешу жолымен үйрету – проблемалы оқытудың басты белгісі. Проблемалы оқытудың негізгі ұғымдары: проблемалық ситуация, проблема, гипотеза. Географияны проблемалы оқытудың әр түрлі жолдары: оқушыларға жекеленген проблемалар қою және тақырыпты оқып-үйренуге түгелдей проблемалық тәсіл жасау.

Географиядан оқу процесінде проблемаларды енгізу әдістері. Оқушыларды проблемаларды шешуге үйрету, гипотезаны тұжырымдау және тексеру.

Мектеп практикасындағы оқыту әдістері. Ішінара іздену және зерттеу әдістерін қолдан, проблемалы оқыту – география оқытушысының озат көрсеткіші.

Географияны оқытудағы қолданылатын жаңа технологиялар. Географияны оқытудағы блоктық-модульдік технология. Мектеп география курстарының мазмұнының дамыта оқыту принциптері, олардың ерекшеліктері. Саралап деңгейлеп оқыту, деңгейлік тапсырмалар құруға қойылатын негізгі талаптар.

4-тақырып. Географияны оқыту құралдары. География кабинеті

Мектеп географиясындағы оқыту құралдарының міндеті. Оқыту құралдарын жасау процесінде еске алынатын негізгі факторлар. Географиялық нысандар мен құбылыстарды бейнелеу тәсілі жағынан оқыту

құралдарын жіктеу. Оқыту құралдары негізгі топтарының міндеті мен пайдалану мақсаты жағынан сипаты.

Географияны оқытудың материалдық базасы. География кабинеті және оның оқу тәрбие жұмыстарын ұйымдастырудағы маңызы. География кабинетінің негізгі элементтері, олардың сипаты. Оқытушы мен оқушылардың жұмыс орындарын жабдықтауға қойылатын талаптар. Оқытушы столы мен сынып тақтасының ерекшеліктері. Карта, сызба-нұсқа және қабырға картиналарын сақтауды ұйымдастыру. Техникалық оқыту құралдары комплектісі, оларды орналастыру.

География оқытушысының география кабинетіндегі шаруашылық ұйымдастыру жұмысы және оның компоненттері. Кабинетті әр түрлі оқыту құралдарымен толықтыру жоспарын жасау. Кабинет құрудың негізгі кезеңдері.

География кабинетін оқу және сыныптан тыс жұмыстар жүргізуде пайдалану. География кабинетін жабдықтаудағы география үйірмесінің рөлі.

5-тақырып. Ұғымдар, заңдылықтар мен құбылыстарды оқытудың әдістері мен түрлері.

Теориялық білімдер қалыптастыру. Географиялық ұғымдарды игеру ерекшеліктері. Жалпы географиялық ұғымдар қалыптастырудың индукциялық және дедукциялық жолдары, лайықты жолдарды таңдау жағдайлары. Жеке ұғымдарды оқып-үйрену ерекшеліктері. Географиялық ұғымдарды қалыптастыру әдістері, оқушылардың таным белсенділігін ұйымдастыру және мазмұны.

Оқу материалы мазмұны мен оқыту жағдайларына байланысты себеп-салдар байланыстарын оқып-үйрену әдістері. Себеп-салдар байланыстарын игеру ерекшеліктері мен көрсеткіштері. Себеп-салдар байланыстарын анықтауда оқытудың негізгі кезеңдері.

Географиялық заңдылықтар туралы білім қалыптастыру; бұл процестің негізгі кезеңдерінің сипаты және оқушылардың білімді игеруіндегі ерекшеліктер. Географиялық заңдылықтарды ашу әдістері.

Эмпирикалық білім қалыптастырудағы өзгешеліктер. Жалпы және жеке географиялық түсініктер, оларды қалыптастыру әдістері. Географиялық түсініктер мен ұғымдардың байланысы. Мектепті қоршаған ортада байқауларды және көрнекілік оқыту құралдарын пайдалану.

Оқытушы мен оқушылардың педагогикалық рөліне байланысты географиялық фактілермен жүргізетін жұмыстарының мазмұны.

Іскерлік пен дағды қалыптастыру. Бұл процестің географиялық білімді игерумен байланысы. Іскерлік пен дағды қалыптастыру әдістері; картаның ролі; физикалық және экономикалық географиялық нысандарға сипаттама берудің қалыптасқан жоспарларымен жұмыс. Іскерлікке үйретудің жалпы кезеңдері; оларды игеру көрсеткіштері. Бағдарламадағы сарамандық жұмыстарды орындау-оқыту процесінде іскерлік қалыптастырудың кепілі.

Білім мен іскерлік қалыптастыру және географияны оқыту принциптерін жүзеге асыру арасындағы байланыс: өлкетану, политехникалық, экологиялық және экономикалық. Оқушыларда білім мен іскерлік қалыптастырудағы география оқытушыларының озық іс-тәжірибелері.

6-тақырып. Географияны оқытудың негізгі құралдарымен жұмыс. Географиядан анықтамалық әдебиеттермен, түсіндірмелік және терминдік сөздікпен жұмыс.

Географиялық карталардың оқудағы міндеті географиялық білімнің аса маңызды көзі екендігі. Картаны, олардың оқу процесіндегі ролі бойынша жіктеу: қабырға, столға жайылатын, мәтінде берілген және оқулыққа қосымша берілген, электронды карталар; олардың мазмұны мен пайдалану ерекшеліктері. Географиялық карталарды оқып үйрену мақсаты және олармен мектеп географиясы курстарында жүргізілген жұмыстар. “Картаны түсіну”, “оқу” және “білу” ұғымдарының мазмұны.

Картаның мазмұны және картаны түсінуді оқытудағы негізгі әдістері. Картографиялық ұғымдар жүйесі. Картаны оқуға үйрету әдістері. Басты картографиялық іскерліктер және олардың физикалық және экономикалық география курстары бойынша айырмашылығы. Картаны білуді қамтамасыз ететін оқыту әдістері. Географиядағы ішінара іздену және зерттеу әдістері мен проблемалы оқыту құрамында картамен жүргізілетін жұмыстар.

География оқулықтары, олардың атқаратын қызметі. Оқулықтардың ғылыми мазмұны мен әдістемелік аппараттың сипаты. Мәтіннің құрылымдық компоненттері. Оқулықтың мәтін және мәтіннен тыс компоненттерімен жүргізілетін негізгі әдістері. Физикалық, экономикалық географиялардың мазмұнын және оқушылардың жас ерекшелігін ескеріп оқытудың әр сатысында мәтінмен жұмыс істеу әдістерінің өзгеруі. Оқушылардың оқулықты пайдалануында шығармашылық сипаттың күшеюі. Оқулықпен жүргізілетін жұмыстарға қойылатын жалпы әдістемелік талаптар.

Қабырға картиналары мен экрандық құралдардың негізгі міндеттері. Қабырға картиналары, электронды оқулықтар мен оқу құралдары, оқу кинофильмдерімен, диафильмдер, диопозитивтермен жүргізілетін жұмыстардың ерекшеліктері. Оқытушының оларды пайдалануға даярлығы. Географияны оқытудың әр түрлі әдістемесін пайдалану кезінде қабырға картиналары және интерактивті тақтада істелетін жұмыстар.

Физикалық және экономикалық география курстарындағы статистикалық көрсеткіштердің маңызы және олармен оқыту процесінде жүргізілетін жұмыстар. Берілу тәсіліне байланысты мектеп географиясында статистикалық мәліметтердің негізгі топтары. Жеке (топтастырылмаған) көрсеткіштермен жұмыс жүргізу әдістері. Графиктер, диаграммалар және статистикалық кестелердің танымдық мүмкіндіктері, оларды оқу әдістері. Цифрлық материалдардың ерекшеліктерін ескеріп графиктер, диаграммалар және статистикалық кестелерді оқытудың мазмұны және жүйелілігі. Қазақстан экономикалық және әлеуметтік географиясы курсындағы экономикалық есептер және олардың мақсаты. Экономикалық есептер құруға

кажетті цифр материалдарды алу көздері. Географияны оқыту құралдарын пайдалану жөніндегі оқытушылардың озық іс-тәжірибелері.

7-тақырып. География сабағы

Сабақ-географияны оқытудың негізгі формасы. Оқу жұмыстарын жоспарлау. Жоспарлау түрлері. Оқушылардың өз беттерінше жұмыс істеуі мен шығармашылық белсенділігін дамытуда тақырыптық жоспарлаудың ролі; тақырыптық және күнделікті сабақ жоспарларының өзара байланысы, күнделікті сабақ жоспарында оқытушы мен оқушылар арасындағы байланыстың бейнеленуі. Оқытушының сабаққа даярлануы. Сабақтың мақсаттары мен міндеттерін қою (білімділік, дамытушылық, тәрбиелік) және мазмұнын анықтау; оқыту әдістері мен құралдарын таңдап алу. География сабағында оқыту процесін оңтайландырудың негізгі жолдары.

География сабағының сипаты. Оқушылардың білімі мен іскерлігін тексеру, оның бақылаушылық және білім беру қызметі. Тексерудің мазмұны. Оқушылардың өз беттерінше таным әрекеті деңгейлеріне байланысты тексеру сұрақтары мен тапсырмалардың әр түрлі дәрежеде болуы. Білім мен іскерлікті тексеруді ұйымдастыру формалары (жекелей, жалпылай, тығыздалған сұрақтар). Тексеру формаларын таңдаудың мазмұнға, жас ерекшелікке және оқушылардың білімі мен іскерлігі қалыптасуына байланыстылығы. Ауызша, жазбаша және графикалық тексерулерді пайдалану. Тапсырмалардың түрлері: толық жауап беруді талап ететін сұрақтар мен тапсырмалар, құрылымдық, сауалнамалар. Білім мен іскерлікті тексеру процесінде оқушылардың белсенділігін арттыру әдістері (рецензиялау, түсінік беру т.б).

Жаңа материалды оқып - үйрену. Мектеп географиясы мазмұнының теориялық дәрежесі артуы мен байланысты жаңа материалды оқып-үйренуге қойылатын талаптар. Оқушылардың жаңа білімдерді қабылдауға даярлығы (жаңа оқу материалын бұрын өтілгендермен байланыстыра білу, проблемалық ситуациялар жасау, географиялық білім мен іскерліктің практикалық маңызын ашу т.б). Оқып-үйренетін материалды мағынасына қарай бөлшектерге бөлу, олардың әрқайсысынан танымдық тапсырмалар түзу. Білім мен іскерлікті қалыптастырудың әртүрлі кезеңінде оқушылардың белсенділігін арттыру әдістері: қабылдау, мәнін түсіну, ойда сақтау, талдап қорыту және жүйеге келтіру, практикада қолдану. Жаңа материалды оқып-үйренуде проблема қою.

Білім мен іскерлікті бекіту. Білімді “үлгі бойынша” және шығармашылық қолдануды талап ететін сұрақтар мен тапсырмаларды пайдалану.

Үйге тапсырма беру; оның маңызы. Тапсырмаларды білім көздеріне қарай жіктеу. Оқушыларды дифференциалды бағалай отырып жеке оқушыларға және топтарға берілетін үй тапсырмалары.

Географиядағы негізгі сабақ түрлерінің сипаттамасы: аралас, жаңа материалды оқып-үйрену, қорытындылап-қайталау; өз беттерімен жүргізетін және сарамандық жұмыстар. Оқытудың дәріс-семинар формалары, оларды

Қазақстан және дүниежүзі экономикалық және әлеуметтік географиясы курстарында пайдалану мүмкіндіктері.

География оқытушыларының сабақты жетілдірудегі іс-тәжірибесі, оны оқып-үйрену және көпшілікке тарату жолдары.

8-тақырып. Географияны оқытудың мектептен және сыныптан тыс түрлері.

Сыныптан тыс жұмыстар-географияның оқу-тәрбие жұмыстарына қажетті құрамды бөлігі. Сыныптан тыс жұмыстардың білімдік-тәрбиелік мақсаты: саяси-идеялық тәрбие, оқушылардың танымдық іскерлігін және географиядағы қызығушылығын дамыту, еңбек тәрбиесі, кәсіптік бағдар беру, экологиялық тәрбие. Оқушылардың қоғамдық пайдалы істері ролінің артуы. Сыныптан тыс туристік өлкетану жұмыстарының ерекше рөлі.

Сыныптан тыс жұмыстардың негізгі формаларының сипаты (географиялық үйірме, сыныптан тыс оқу, конференция, сауық кештер, топ серуен -туристік жұмыстар, “география апталығы”, олимпиада т.б); мазмұны, жоспарлау және әртүрлі сыныптан тыс жұмыстарды жүргізу әдістемесі.

Оқушылардың жас ерекшеліктеріне байланысты сыныптан тыс жұмыстардың ерекшеліктері.

Сыныптан тыс жұмыстар жайындағы география оқытушыларының озат іс-тәжірибесі, оны үйрену және көпшілікке тарату жолдары.

Топ серуен - мектепте географияны оқыту формаларының бірі, оқытудағы өлкетану принципін жүзеге асырудағы, оқушылардың география ғылымы зерттеу әдістерімен таныстырудағы, оларды тәрбиелеудегі және таным әрекеттерін дамытудағы маңызы. Топ серуеннің оқушыларды еңбекке баулудағы рөлі. Мектеп бағдарламасындағы топ серуендер жүйесі, оның географияны оқыту мазмұнымен байланысы. Физикалық география топ серуендері; олардың мақсаты, мазмұны және VI, VII, VIII сынып оқушыларына арналған сарамандық тапсырмалар. Қазақстан экономикалық және әлеуметтік география курсына оқушыларға арналған сарамандық тапсырмалар. Оның мақсаты, мазмұны, оқушыларға арналған сарамандық тапсырмалар. Топсеруен ұйымдастыру: оған оқытушы мен оқушылардың даярлығы, топсеруенді өткізу, алынған нәтижесін ретке келтіру.

Топсеруен өткізудегі оқытушылардың озат іс тәжірибелері және жиналған материалдарды география сабақтарына пайдалану.

9-тақырып. Геоинформатика негіздері және геоақпараттық жүйе (ГАЖ) - технология.

Геоинформатика және ГАЖ туралы ортақ ұғымдар: даму тарихы, мәні, құрылымы, функциялары. Геоинформатика негіздері. Шынайы бағытталған ГАЖ. Географиялық ГАЖ дәйектемесі.

ГАЖ құрылымы. ГАЖ-ң техникалық сипаттамасы. Сандық және график түрінде мәліметті анықтау технологиялары. График түріндегі стандарттар.

ГАЗ-ы ақпараттық қамтамасыз ету. Мәліметтер көздерінің түрлері. Карталар - ГАЗ негізі. ГАЗ-ні бағдарламалық қамтамасыз етілуінің қолданысы мен сипаты. Негізгі ГАЗ - пакеттер стандарты, құрылым және қызмет ерекшеліктері.

ГАЗ-ті ақпараттық, техникалыққа және бағдарламалық қамтамасыз етуге талаптар. ГАЗ технологиялар элементтері.

Векторлық мәліметтердің өрнектеу әдістері, (желілердегі байланысы және полигондардың арасындағы) топологияның ұсынысы-кодтау, рет және қайта кодтау сақтау және растрлық мәліметтердің өрнектеу; иерархиялық мәліметтер құрылымдары, квадранттар тармағы. ГАЗ-е ғарыштық суреттердің өңдеуінің әдістері және қолданысы.

Математикалық - картографиялық модельдеудің әдістері. Ғарыштық суреттердің негізінде тақырыптық карталардың жасауын геоақпараттық технологиялары. Мәліметтердің географиялық қолданысы және геокодтау. ГАЗ мәліметтер жіктерінің тақырыптық келісу әдістері. Мәліметтің семантикалық және геометриялық генерализациясы.

География сабақтарындағы жаңа ақпараттық технологияларының (интерактивті тақталар, электрондық мультимедиа оқулықтарды, сандық білім беретін бағдарламалар, т.б.) қолдану.

II Бөлім. Географияның жекелеген курстарын оқып-үйренудің әдістері

10-тақырып. Физикалық географияның бастауыш курсы.

Физикалық географияның бастауыш курсын оқытудың білімдік, тәрбиелік дамыту мақсаттары.

Курстың құрылымы мен мазмұны. Жер геосфераларын оқып-үйрену-курсты құрудың негізі. 6 сыныпта геосфераларды оқып үйрену жүйелілігі және педагогикалық дәлелі. Жалпы және жеке ұғымдардың ара қатынасы.

Өлкетану материалы – курс мазмұнының органикалық бөлімі. Оқытудың экологиялық принципін жүзеге асыру. Азаматтардың табиғатты сақтау, оның байлықтарын қорғау міндеттері жайында Қазақстан Республикасы Конституциясы материалдарын пайдалану. Оқушылардың табиғатта өзін-өзі ұстау ережелерімен таныстыру туралы бағдарлама талаптары.

Әрбір географиялық қабықты сипаттаудың типологиялық схемасы: вертикаль бағыттағы құрамы мен көлемі, негізгі құбылыстар, адамның шаруашылық әрекетінде пайдаланылуы, табиғатты қорғау шаралары.

Білім мен іскерлік қалыптастыру. Оқушылардың білімі мен іскерлігіне қойылатын талаптар. Білімді қалыптастыруда жекелей жұмыс жүргізудің басым болуы-оқушылардың жас ерекшеліктерінің нәтижесі. Өлкетану материалы мен табиғатқа байқау жүргізуге жүйелі түрде сүйену. Көрнекілік құралдарын кеңінен пайдалану. Оқыту әдістерін жиі ауыстыру қажеттігі.

Карта – оқып-үйрену объектісі және білім көзі. Картадан географиялық нысандарға сипаттама берудің қалыптасқан жоспары. Географиялық атауларды оқып үйрену әдістері. Оқушыларды кескін карталарды толтыруға үйрету.

Оқулық және дәптермен жұмыс істеу ерекшеліктері. Ауа райы, феналогиялық және табиғаттың басқа да құбылыстарың күн түзбесін жүргізу. Табиғаттың жеке компоненттері арасындағы өзара байланыстарды оқушыларды түсінуіне біртіндеп жеткізу. Табиғи-аумақтық кешен туралы білім қалыптастыру негізін қалаушы “Табиғат компоненттерінің” өзара байланысын тақырыбын оқып-үйрену ерекшеліктері. Бағдарламада көрсетілетін сарамандық жұмыстар жүйесі және оларды орындау әдістемесі. Сабақтың басым түрлері.

11-тақырып. Материктер мен мұхиттардың физикалық географиясы. Материктер мен мұхиттар географиясы курсының оқытудың білімдік, тәрбиелік, дамыту мақсаттары.

Курстың құрылымы мен мазмұны. Курстың негізгі бөлімі-материктер мен мұхиттар табиғатының тұтас және өзіне тән табиғи комплекстерінің сипаты, халықтың аса маңызды белгілері және оның шаруашылық әрекетіндегі ерекшеліктер, қазіргі саяси карта. Картографиялық білімнің дамуы.

Материктер мен оның бөліктерін оқып үйрену үшін теориялық фундамент ретіндегі “жер бедері мен климатының жалпы ерекшеліктері” тақырыбының рөлі. Қорытынды ретіндегі “жалпы географиялық заңдылықтар” тақырыбының жалпылау және дүниетану көзқарасы бағытындағы сипаты. Материктер мен мұхиттарды оқып - үйренудегі жүйелілік және педагогикалық дәлелі.

Білім мен іскерлік қалыптастыру, оқушылардың білімі мен іскерлігіне қойылатын талаптар. Білім қалыптастырудың индукциялық және дидукциялық жолдарын ұштастыру; физикалық географияның бастауыш курсы мен пән ішіндегі байланысты орнату. Жалпы және жеке ұғымдарды қалыптастыруда өлке тану материалдарын пайдалану. Биология, тарих, физика және т.б. пәндермен пән аралық байланыстарды іске асыру әдістері. Оқыту процесінде салыстырудың рөлі.

Материктер мен мұхиттар географиясы курсынадағы проблемалық тапсырмалар мен проблемалық тәсіл. Бағдарламада көрсетілген жалпылай қайталауды жүргізу әдістемесі.

12-тақырып. Қазақстанның физикалық географиясы курсы

Оқушылардың физикалық географиядан білім алатын соңғы курстың білімдік, тәрбиелік, дамыту мақсаттары.

Курстың құрылымы мен мазмұны. Курстың негізгі бөлімдері: “Қазақстан табиғатының зерттелуі”, “Қазақстан табиғатына жалпы сипаттама”, “Қазақстан табиғат кешендерінің әр түрлілігі”, “Табиғат ресурстарын ұтымды пайдалану және табиғатты қорғау”, олардың мазмұны және өзара байланысы.

“Қазақстан табиғатына жалпы сипаттама” бөлімін оқып-үйренуде білім мен іскерлік қалыптастыру. Қазақстан табиғатын жалпы заңдылықтар жағдайында оқып-үйрену. Бөлімді оқып-үйренуде өлке тану принциптерін жүзеге асыру. Проблемалы тәсілді пайдалану. Табиғат құбылыстары мен процестерін оқып-үйренуде физика, химия және биология пәндерімен байланысты жүзеге асыру.

“Қазақстан табиғат кешендерінің әр түрлілігі” бөлімін оқып-үйренуде білім мен іскерлікті қалыптастыру. Курс бойынша бағдарламада көрсетілген сарамандық жұмыстар жүйесі.

13-тақырып. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы

Қазақстан экономикалық және әлеуметтік географиясын оқытудың білімдік, тәрбиелік, дамыту мақсаттары. Курстың оқушыларға экономикалық, экологиялық және политехникалық білім берудегі маңызы.

Курстың құрылымы мен мазмұны. Курс бөлімдері: “Қазақстанды экономикалық-географиялық тұрғыдан шолу” және “Қазақстан Республикасы экономикалық аудандарының географиясы”, олардың өзара байланысы, құрылуы мен мазмұнындағы ерекшеліктері. Курстың жалпы ұғымдар жүйесі, экономикалық географиялық байланыстардың түрлері, іскерліктер жүйесі. Қазақстан физикалық географиясы пәнімен курс аралық, химия, физика, биология және тарихпен пән аралық байланыстар. Курс мазмұнындағы оқытудың өлке тану принципін жүзеге асыру.

Білім мен іскерліктер қалыптастыру. Білім мен іскерлікке қойылатын талаптар. Оқушыларды экономикалық карталар, статистикалық

материалдар, экономикалық-географиялық және экономикалық есептерді шығаруға, мезгілді баспалар материалдарымен жұмыс істеуге үйрету. Бағдарламада көрсетілген сарамандық жұмыстар жүйесі.

“Қазақстанды экономикалық-географиялық тұрғыдан шолуды” оқып-үйрену. Экономикадағы шаруашылық салалары мен экономикалық географиялық нысандарға сипаттама берудің қалыптасқан жоспарын қолдану. Курстың осы бөліміндегі жалпы ұғымдарды қалыптастыру әдістері; оқушылардың топ серуен кезіндегі жергілікті жердегі кәсіпорындар жайында алған білімдерін сабақта қолдана алуы.

“Қазақстан Республикасы экономикалық аудандарының географиясы” бөлімін оқып-үйрену. Жаңа ұғымдарды қалыптастыру әдістері.

14-тақырып. Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы *(оның 10-11 сыныптарға арналған жаратылыстану және қоғамдық-гуманитарлық бағыттары негізінде).*

Дүниежүзі экономикалық және әлеуметтік географиясын оқытудың білімдік, тәрбиелік, дамыту мақсаттары. Сыртқы экономикалық саясатымен таныстырудағы курстың ерекше рөлі. Курстың саяси-идеялық бағыттылығы.

Дүние жүзінің саяси картасы. Дүниежүзілік табиғи ресурстар, дүние жүзі халқы, дүние жүзі шаруашылығы географиясы, әр түрлі әлеуметтік-экономикалық типтегі елдердің халқы мен шаруашылығының ерекшеліктері туралы жалпы ұғымдар жүйесі. Курс мазмұнындағы типологиялық тәсіл.

Қазақстан экономикалық және әлеуметтік географиясы курсымен білім және іскерлік, дүниетану идеясы жағынан пән ішіндегі байланыстар. Пәнаралық байланыстар; тарихпен байланыстың ерекше рөлі.

Білім мен іскерлік қалыптастыру. Білім мен іскерлікке қойылатын талаптар. Оқыту процесінде жоғарғы сынып оқушыларының жас ерекшеліктерін және курстың мектепте географиялық білімді аяқтаушы екенін еске алу. Жалпы ұғымдар қалыптастыруда дидуктивтік жолдардың басымдығы.

“Дүние жүзіне жалпы экономикалық географиялық шолудың” оқып-үйрену әдістемесі. Жалпы ұғымдарды қалыптастыру мен дүние жүзі шаруашылығы салалары географиясын оқып үйренуде пән ішіндегі байланыстарды жасау әдістері. Оқушылардың картамен, статистикалық материалдармен, оқулық мәтінімен өз бетінше істейтін жұмыстарын пайдалану.

15-тақырып. Географиядан факультативтік курстар

Факультативтік курстар – мектепте географияны оқыту формаларының бірі. Олардың оқушыларға білім, тәрбие және кәсіптік бағдар берудегі ролі. Географиядан негізгі факультативтік курстар: “картография және топография негіздері”, “өлкетану”, “туризм және экскурсия тану негіздері” “табиғат қорғау”. Әрбір факультативтік курстың құрылымы мен

мазмұнындағы ерекшеліктер, географияның мектеп бағдарламасымен байланысы. Факультатив сабақтарын ұйымдастыру әдісі мен формалары. Оқушылардың шығармашылық белсенділігін дамытудағы өз бетінше жұмыс істеу, топ серуен, сарамандық сабақтарының рөлі. Білім мен іскерлікті тексеру ерекшеліктері.

Сарамандық сабақтар тақырыптары

I-тақырып. Географиядан орта мектеп бағдарламасы

Студенттердің бағдарламамен жаттығу және өз бетінше жүргізетін жұмыстары. Түсінік хатты талдау: мектепте географияны оқытудың мақсаты мен міндеті; географияны оқыту процесіне қойылатын негізгі бағдарлама талаптары. Бағдарлама құрылымы мен мазмұнын сыныптан сыныпқа көшудегі бірізділігі және білім мен іскерлік дамуы тұрғысынан талдау.

Бағдарламаның әдістемелік жабдықталуымен танысу: жеке курстар және оқу тақырыптарының негізгі бөліктері; бағдарлама құрылуының типологиялық схемасын бағалау. Бағдарламаның ғылыми деңгейі, оның тәрбиелік бағыты, оқытудың өлкетану және экологиялық принциптерінің жүзеге асырылуы. Оқытушының оқу-тәрбие процесінің даярлау мен ұйымдастыру үшін бағдарламаның маңызы туралы қорытынды.

II-тақырып. Географияны оқыту құралдары

Оқулық және онымен жұмыс істеу әдістері. Оқулықтың құрылымы мен мазмұны жағынан бағдарламамен салыстыру. Оқулықтың мәтінімен және мәтінен тыс компоненттерімен танысу. Оқулықпен жұмыс істеудің әр түрлі әдістерін тандап алуға және қолдануға жаттығу.

Оқытудың басқа көрнекілік құралдары және техникалық оқыту құралдары. Оларды талдау. Сабақта табиғи қосымша құралдарды, қабырға картиналарын, т.б. пайдалану әдістері. Студенттердің ұғымдар және олармен байланысты түсініктер қалыптастыруда көрнекілік құралдар мен техникалық оқыту құралдарын пайдалану әдістерін ойластыруы және көрсетуі.

III-тақырып. Географияны оқыту әдістері. Проблемалы оқыту

Географиялық білім мазмұнының әр түрлі компоненттерін қалыптастыру мақсатымен төменгі және жоғарғы сыныптарда түсіндіру-иллюстрациялық, репродукциялық, проблемалық баяндау, ішінара іздену және зерттеу әдістемесін таңдауда және пайдалануда студенттердің өз бетінше істейтін жұмыстары мен жаттығулары.

Проблемалық ситуацияларды даярлау, проблеманы тұжырымдау, гипотезалар ұсыну, проблеманы шешу жолдарын анықтау, қорытындыларды тұжырымдау.

IV-тақырып. Оқу жұмыстарын жоспарлау

Тақырыптық жоспарлау – оның мәні, маңызы, тақырыптық жоспарларды жасау. Студенттерді тақырып бойынша бірнеше сабақты даярлауға үйрету(оқушының таңдауы бойынша).

Күнделікті сабақты жоспарлау. Студенттердің сабаққа оқу материалдарын, әдістерді және оқыту құралдарын таңдап алуға жаттығуы.

Сабақтың әр кезеңінде оқытушы мен оқушылардың іс-әрекетін бейнелейтін сабақ конспектісін жасауға үйрету.

V-тақырып. Физикалық географияның бастауыш курсы

Студенттердің физикалық географияның бастауыш курсына оқу комплекстерімен жұмыс істеуі. Бағдарлама, оны талдау: курстың құрылымы, негізгі білім, іскерлік мәселелері, дүние тану идеялары.

Оқулық оның құрылымы: мәтінді талдау, оны логикалық бөлімдерге ажырату (факті, сипаттау, түсіндіру, ұғымдарды қалыптастыру, жалпылай кеңейту, қорытынды), олардың арасындағы арақатынасын анықтау; оқулықтың мәтінен тыс компоненттерін (сұрақтар мен тапсырмалар, иллюстрациялар, қосымшалар, терминдер сөздігі т.б.) талдау. Картографиялық құралдар, оларды талдау; оқушыларды топографиялық картамен, жарты шарлар картасымен, глобуспен жұмыс істеуге үйретуге арналған жаттығулар; план және карта бойынша географиялық нысандарға сипаттама беру. Физикалық географияның бастауыш курсына арналған басқа көрнекілік құралдар мен электронды оқыту бағдарламаларымен (ЭОБ) жұмыс істеу және оларды талдау.

Бағдарламалық сарамандық жұмыстар, олардың мазмұны, дидактикалық мақсаты, білім көздері т.б. бойынша талдау және топтастыру; сарамандық жұмыстардың барлық түрлері бойынша оқушылар үшін тапсырмалар, оларды орындау, жұмыс қорытындысы үлгісі жайында нұсқаулар дайындау.

Студенттердің бағдарламаның типтік тақырыптары бойынша сабақтың жеке бөліктері мен жоспар – конспектісін жасауы. Тақырыптық жоспарлау.

VI-тақырып. Материктер мен мұхиттардың физикалық географиясы.

Студенттердің материктер мен мұхиттар географиясында оқу комплекстерімен жұмыс істеуі. Бағдарлама оны талдау: физикалық географияның бастауыш курсымен салыстырғанда курстың құрылымы, білім, іскерлік, дүние тану идеясының негізгі мәселелері. Оқулық, оны талдау. Сабақта оқулықтың мәтіні мен мәтінен тыс компоненттерін пайдалану әдістерін белгілеу. Әдістемелік әдебиет, оны талдау.

Картографиялық құралдар, оларды талдау; оқушыларға олар үшін жаңа карталарды “таныстыруға” жаттығу. Материктер мен мұхиттар географиясы курсы арналған басқа көрнекілік құралдар мен ЭОБ, оларды талдау. Теориялық, эмпирикалық білімдерді және әр түрлі әдістерді оқыту жайында қажетті іскерлікті қалыптастыру мақсатында сабақта кестелер мен картиналарды, экрандық құралдарды және оқытудың басқа құралдарын пайдалану әдістерін анықтау. Бағдарламалық сарамандық жұмыстар, оларды талдау және топтастыру, сарамандық жұмыстардың барлық типтеріне тапсырмалар құрастыру, оларды орындау, жұмыс қорытындысы үлгісін жасау үшін нұсқаулар даярлау.

Студенттердің бағдарламаның типтік тақырыптары бойынша сабақтың жеке бөліктері мен жоспар конспектісін жасау. “Материктер картасы” тақырыбы, оның оқытушылардың картографиялық бөлімі мен іскерлігін дамытудағы орны; оқушыларды әр материктің карталар жиынтығын және дүние жүзі тақырыптық карталарымен жұмыс істей білуге жаттықтыру; оқушылардың картамен өз бетінше жұмыс істеуіне арналған типтік және шығармашылық тапсырмалар даярлау. Материкке жалпы шолу: материктің табиғаты халқы және саяси картасын сипаттау жоспарының пунктері бойынша оқу материалдарын, оқыту әдістемесін, әдістерін және құралдарын іріктеп алу; оқушылардың өз бетінше жұмыс істеуіне арналған типтік және шығармашылық тапсырмалар құру; оқушыларды материкке сипаттама берудің типтік жоспарымен жұмыс істеуге үйрету. Оқушыларды тақырыптық карталарды талдауы және байланыстыруы, пән ішіндегі және пәнаралық байланыстарды жүзеге асыруға үйрететін, салыстыруды қолдану әдістемесі көрсетілген сабақтың жоспар – конспектісін жасау.

Материктің табиғат ерекшеліктері: табиғат кешені сипаттамасы жоспарының пункттері бойынша оқу материалын, әдістерді, әдіс және оқыту құралдарын іріктеп алу. Оқушыларды типтік жоспармен жұмыс істеуге, табиғат кешені компоненттері арасындағы өзара байланыстарды анықтауға үйрету. Табиғат компоненттері арасындағы, адамның тіршілік жағдайы мен шаруашылық іс-әрекеті арасындағы өзара байланыстарды, оқушыларға экологиялық тәрбие беруді ашатын сабақтардың фрагменттерін жасау.

“Жалпы географиялық заңдылықтар” тақырыбы: оқу материалдарын, әдістерді, әдістер мен оқыту құралдарын іріктеп алу; оқушыларға берілетін сұрақтар мен тапсырмаларды тұжырымдау; проблемалы оқытуды ұйымдастыру; сабақтың әрбір тақырыбының нәтижесі бойынша оқытушының қорытындылар мен толықтырулар тұжырымдауы.

VII-тақырып. Қазақстанның физикалық географиясы

Студенттердің «Қазақстанның физикалық географиясы» бойынша оқу кешендерімен жұмыс істеуі. Бағдарлама оны талдау; курстың құрылымы, білім, іскерлік қалыптастыру мәселелері. Оқулық, оны талдау, сабақта оқулық мәтіні мен мәтіннен тыс компоненттері пайдалану әдістерін анықтау. Әдістемелік әдебиеттер, оларды талдау.

Оқу бағдарламасындағы сарамандық жұмыстар, оларды талдау. Студенттердің бағдарламаның типтік тақырыптары бойынша сабақтың үзінділері мен жоспар-конспектісін жасауы. Қазақстан табиғатына жалпы сипаттама: Қазақстан табиғатын сипаттаудың жоспары бойынша оқу материалын, әдістерді және оқыту құралдарын таңдап алу. Пән ішіндегі, курс аралық және пән аралық байланыстарды ашу.

Жетекші ұғымдар, өлкетану және экологиялық материалдарды пайдалану әдістемесі көрсетілген сабақ үлгілерін даярлау.

Қазақстанның табиғат кешендерінің әр түрлілігі: Қазақстан табиғатын аудандастыру, олардың ерекшеліктеріне сипаттама беру жоспары бойынша оқу материалын, әдістері мен әдістерін таңдап алу. Табиғи аумақтық кешен (ТАК) табиғатының өзіндік ерекшелігі және оның себептері, табиғат қорғау мәселелері көрсетілген сабақтың жоспар-конспектілерін жасау.

VIII-тақырып. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы

Студенттердің «Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы» бойынша оқу кешенімен жұмыс істеуі. Бағдарлама, оны талдау: курстың құрылымы, негізгі білім, іскерлік мәселелері. Оқулық, оны талдау: оқулық мәтіні және мәтіннен тыс компоненттерін пайдалану. Картографиялық құралдар оларды талдау: экономикалық карталармен жұмыс істеу іскерліктеріне үйрету. Басқа көрнекі құралдармен статистикалық материалдар, таблицалар және экрандық құралдарды

пайдалану әдістемесін жасау. Бағдарламалық сарамандық жұмыстар, оларды талдау.

Қазақстан Республикасы шаруашылығы салаларының географиясы: шаруашылық салаларының сипаттамасы бойынша оқу материалын, әдістерды, оқыту құралдарын таңдап алуға жаттығу: оқушыларды типтік жоспар, статистикалық материалдар, сызба нұсқалар, басқа да оқу құралдарымен жұмыс істеу шеберлігіне үйрету. Қазақстан Республикасы экономикалық аудандарының географиясы: экономикалық аудандар сипаттамасы, аудандарға сипаттама беру типтік жоспары бойынша оқу материалдарын, әдістемесін және оқыту құралдарын таңдап алуға жаттығу.

IX-тақырып. Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы (оның 10-11 сыныптарға арналған жаратылыстану және қоғамдық-гуманитарлық бағыттары мысалында).

Студенттердің «Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы» курсының оқу кешенімен жұмыс істеуі. Бағдарлама, оны талдау: курстың құрылымы, негізгі білім, іскерлік. Оқулықтары (оның жаратылыстану және қоғамдық-гуманитарлық бағыттарындағы 10-11 сыныптарға арналған), оларды талдау: оқулықтар мен оқу құралдарының (хрестоматия, т.б.) мәтіндері және мәтіннен тыс компоненттерімен жұмыс істеу әдістері. Картографиялық құралдар, оларды талдау: Қазақстан экономикалық және әлеуметтік географиясы бойынша карта кешендері мен картосхемаларды салыстыру және пайдалану әдістері.

Бағдарламалық сарамандық жұмыстар, оларды талдау: сарамандық жұмыстардың әрбір түрлерін орындауға тапсырмалар мен нұсқаулар даярлау.

Студенттердің бағдарламаның типтік тақырыптары бойынша сабақтардың үлгілері мен жоспар-конспекттерін жасауы. Дүние жүзіне жалпы экономикалық-географиялық шолу: тақырыптардағы негізгі ұғымдарды ашу үшін әдістерді, оқыту құралдарын таңдап алуға жаттығу. Курстың пәнішілік және пәнаралық байланыстар негізінде және проблемалап оқыту көрсетілген сабақтардың үлгілерін жасау.

Жеке елдерді оқып үйренудегі елдерге сипаттама берудің типтік жоспары бойынша оқу материалын, әдістерды, оқыту құралдарын таңдап алу. Оқытудың лекция-семинар формаларын пайдалануды көрсететін бірнеше сабақтың үлгі жоспарларын жасау.

1-ші ағымдық бақылаудың сұрақтары

1. Оқыту әдістемесінің ғылым ретіндегі пәні, міндеттері мен мазмұны;
2. Оқыту әдістемесінің ғылым ретіндегі дамуы;
3. Географияны оқыту әдістемесіндегі білімге деген міндеттер;
4. Географияны оқыту әдістемесінің пән аралық байланысы;
5. География сабағындағы тәрбие, дамыту және білім берудің міндеттері;
6. Географияны оқытудағы тәрбие берудің міндеттері;
7. Географияны оқытудағы практикалық бағыты;

8. Географияны оқытудағы дамытудың міндеттері;
9. Географияны оқытудағы білім берудің міндеттері;
10. География сабағындағы біртұтас үштіктің міндеттері;
11. Заманауи география сабағы;
12. Географияны оқыту барысындағы коммуникативтік қабілетін қалыптастыру;
13. Мектеп географиясының теориялық мазмұны;
14. Мұғалімнің сабаққа дайындалуы;
15. География сабағында танып білуге деген қызығушылықты дамыту.

2-ші ағымдық бақылаудың сұрақтары

1. Географияны оқыту әдістері;
2. Географияны оқытуда білім алушының жеке қабілетін ескеру;
3. Географиялық білім мазмұнының компоненттері;
4. Географияны оқытудағы жаңа технологиялар;
5. Дәстүрлі география сабағы;
6. Оқытудың жеке әдістерінің сипаты(көрнекілік-түсіндірме);
7. Оқытудың жеке әдістерінің сипаты(репродуктивті);
8. Оқытудың жеке әдістерінің сипаты(ішінара-ізденіс);
9. Оқытудың жеке әдістерінің сипаты(зерттеу);
10. Географияны оқытудағы оқу жұмысын жоспарлау;
11. Мектептегі география оқулығы және оның мазмұны;
12. География кабинеті және оның заманауи жабдықтары;
13. Географиялық алаң;
14. Географияны оқытудағы білімді бақылау;
15. Оқыту әдістерінің классификациясына деген әртүрлі ұстанымдар.

Әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы;
3. Классификатор специальностей высшего и послевузовского образования РК;
3. Қазақстан Республикасы Мемлекеттік жалпығы міндетті білім стандарты, Орта жалпы білім. География, 2010 ж.;
4. И.В.Душина, Е.А.Таможня, В.П.Пятунин. Методика и технология обучения географии в школе.– Москва. АСТ. 2004 г.
5. Панченшникова Л.М. Основы методики обучения экономической географии зарубежных стран. - М. Педагогика. 1975.
6. М.В.Буланова-Топоркова, А.В.Духавнева. Педагогические технологии. – Москва, МарТ, 2006г.
7. География пәнінен бақылау тапсырмалары мен жаттығулары. Ред. басқарған – Л.М. Панчешникова. – М., 2001.
8. Душина И.В., Понурова Г.А. Методика преподавания географии. - М., Московский лицей. 1996.
9. Давыдова М.И. Самостоятельные работы учащихся по физической географии. - М, Просвещение, 1982.

10. Войлошникова Н.А. Самостоятельные работы учащихся по экономической географии зарубежных стран. – М., Просвещение, 1981.
11. Баранский Н.Н. Методика преподавания экономической географии. - М. Учпедгиз, 1960.
12. Максаковский В.П. Географическая культура. – М., Просвещение 2000 г.
13. Лехто К., Полонский В. Официальное руководство. Microsoft по Front-Page, 1998.
14. Исаченко А.Г. География в современном мире. – М., Просвещение 1998г.
15. Коринская В.А. Формирование понятий при изучении курса географии материков. – М., Педагогика 1999 г.
16. Герасимова Т.П. Основы методики обучения начальному курсу физической географии. - М. Педагогика. 1978.
17. Грюнберг Г.Ю. Картографические понятия в школьной географии. - М. Просвещение. 1979.
18. Даринский А.В. Методика преподавания географии. - М. Просвещение. 1975.
19. Новенко Д.В. География. Практические работы на местности 6-9 классы. - М, Издательский дом “Дрофа”, 1997.
20. Мамирова К.Н. Роль школьного учебника в подготовке учителя географии. Вест.КазГУ. Сер.географ. 1997, №5.
21. Петрова Н.Н. Методика преподавания географии в дифференцированной школе. - М. 2000.

22. Тоқпанов Е.А., Мазбаев О.Б., Увалиев Т.О., Асубаев Б.К. «Географияны оқыту әдістемесі». Учебник для вузов для спец-тей бакалавриата: «5В001600-География». – Алматы, ТОО «Эверо», 2015г. – 28 п.л. (448 стр.).
23. Бейсенова А.С. Абилмажинова С., Каймулдинова К. География. Материктер мен мұхиттар. 7 сынып. – Алматы, Атамұра, 2011ж.
24. Бейсенова Ә.С., Карпеков К.Д. Қазақстанның физикалық географиясы. 8 сынып. – Алматы, Атамұра, 2012.
25. Ахметов Е.А., Карменова Н.Н., Карибаева Ш.Ш., Асубаев Б.К. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы. 9 сынып. – Алматы, Мектеп, 2013.
26. Бейсенова А.С., Каймулдинова К.Д., Абилмажинова С.А, Баймырзаев К.М., Достай Ж. География. Дүниежүзіне жалпы шолу. 10 сынып. – Алматы, Мектеп, 2014 ж.
27. Бейсенова А.С., Каймулдинова К.Д., Абилмажинова С.А, Достай Ж., География. Дүниежүзіне аймақтық шолу. 11 сынып. – Алматы, Мектеп, 2015.
28. Ахметов Е.А., Увалиев Т.О., Ахметов Қ.М. Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы. 10 сынып. – Алматы, Мектеп, 2014ж.
29. Увалиев Т.О., Ахметов Е.А., Ахметов Қ.М. Қазіргі дүние географиясы. 11 сынып. – Алматы, Мектеп, 2015ж.
30. География пәнінен мультимедиялық электрондық оқулықтар (8-11 сыныптар) / Түзуші-авторлар: Увалиев Т.О. және т.б. – Алматы, «Ұлттық ақпараттандыру орталығы» Акционерлік қоғамы. 2013-2016жж.

ИНТЕРНЕТ-РЕСУРС:

1. <http://moodle.nci.kz/>. – «Ұлттық ақпараттандыру орталығы» Акционерлік қоғамы.
2. http://pedlib.ru/Books/2/0340/2_0340-1.shtml
3. <http://geoman.ru/geography/item/f00/s14/e0014489/index.shtml>
4. http://www.sure-an.ru/metodika_prepodavanij_geografii_kak_nauka.html
5. <http://antonioracter.narod.ru/nayka/geograf/metodika>
6. <https://festival.1september.ru/geography/>
7. http://geostudy.narod.ru/metodika_geo.html

Құрастырғандар:

Абылғазиев А.У. – Абай атындағы ҚазҰПУ аға оқытушысы;
Бектеньярова А.Р. – Абай атындағы ҚазҰПУ доценті, п.ғ.к.;
Увалиев Т.О. – Абай атындағы ҚазҰПУ доценті, п.ғ.к.

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

ТОА 3302 Тарихты оқыту әдістемесі

5В012900 - География-Тарих

2 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Төлебаев Т.А. - әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессоры, тарих ғылымдарның докторы;

Далаева Т.Т. - Абай атындағы ҚазҰПУ доценті, тарих ғылымдарының кандидаты.

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Түсінік хат

Жалпы білім беретін және кәсіптік мектеп реформасы мұғалімдердің жұмыс сапасын арттыруды, оқыту тиімділігінің жоғары болуын қамтамасыз етуді, өскелең ұрпақтың рухани–адамгершілік, еңбек тәрбиесін жетілдіруді талап етеді.

Гуманитарлық пәндердің соның ішінде тарихты оқытудың орны ерекше. Тарих курсына адамзат дамуының тарихи жолы, өндірістік, әлеуметтік-саяси және адамгершілік тәжірибесі көрініс тапқан.

Тарих пәнін оқытудың қазіргі әдістемесі–ұзақ жылдар бойғы ғалымдар, ұстаздар мен оқушылардың еңбегі мен шығармашылығының нәтижесі. Оның қалыптасуы мен дамуы еліміздің әлеуметтік-экономикалық, саяси тарихымен, қоғамдық-саяси ойдың, тарих және педагогика ғылымдарының дамуымен тығыз байланысты.

Тарихты оқыту әдістемесінің мақсаты – тарих пәнін оқытуды одан ары қарай жетілдіріп, оның тиімділігін арттыру және құндылық бағдарға бейімделген тұлғаны тәрбиелеу мақсатында тарихты оқыту үрдісінің заңдылықтарын зерттеу болып табылады.

«Тарихты оқыту әдістемесі» курсының мақсаты:

- мектепте білім беру үдерісін ары қарай жетілдіру мақсатында тарих пәнін оқытудың әдістемесі бойынша студенттердің қажетті теориялық білім көлемін меңгеруі;

- ғылыми пән саласында студенттердің терең білімі мен ой-өрісінің кеңдігін, әдістемелік әдебиетпен жұмыс істеу дағдысын, ерекше ойлау қабілетін және педагогикалық қызметтің шығармашылық сипатын есепке ала отырып, студенттердің жоғары кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру.

«Тарихты оқыту әдістемесі» курсының негізгі міндеттері:

- болашақ мұғалімдердің мектептегі тарих пәнінің қазіргі әдістемесінің іргелі зерттеулері жөнінде білімді меңгеру;

- оқыту әдістерін, олардың жіктелуін және оқу әрекетінің тәсілдерін игеру;

- оқыту, тәрбие беру және тұлғаны дамытудағы білім берудің әдістемелік шарттарын шешу;

- оқытудың дидактикалық және ұйымдастырушылық сипаттамасын білу, оқыту үдерісінде сабақтың дәстүрлі және инновациялық түрлерін қолдана білу;

- оқыту үдерісінде дидактикалық тұрғыдан негізделген ақпараттық-қатысымдық технологияларды, соның ішінде компьютер мен Интернетті пайдалану;

- оқытудың мақсаты мен міндетіне және оқушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын таңдай білу;

- сабаққа дайындалу және түрлі типтегі және формадағы сабақтың жүргізу әдістемесін, оқытудың заманауи технологияларын меңгеру;

- оқыту үдерісіндегі білімді бақылаудың түрлі формаларын, соның ішінде тест түрін білу және пайдалану;

- тәрбиелік, оқу-әдістемелік және зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдысын меңгеру;

«Тарихты оқыту әдістемесі» курсының бағдарламасы Мемлекеттік білім беру стандартына, тарих пәні бойынша жаңа мектеп бағдарламасына, сонымен бірге тарих, педагогика, психология ғылымдарының және тарих пәні мұғалімдерінің озық тәжірибелерінің ең соңғы заманауи жетістіктеріне сәйкес әзірленген.

Пәндердің тақырыптық жоспары

№	Тақырыптардың атауы
1	Кіріспе. Тарихты оқыту әдістемесінің пәні мен мақсаты
2	Қазақстанда тарих пәнін оқыту әдістемесінің қалыптасуы, дамуы
3	Қазақстан Республикасында тарихи білім беруді дамытудың заманауи стратегиясы
4	Қазақстан Республикасындағы мектептерде тарихи білім беру мәселесі жөніндегі нормативті құжаттарды оқып үйрену
5	Тарихты оқыту үдерісінде тарихи білім, білік және дағды қалыптастыру
6	Тарихты оқытудың әдістері мен әдістемелік тәсілдері. Оқыту әдістерін топтастыру
7	Тарих пәнін оқыту барысында көрнекілік құралдарды пайдалану
8	ТҚЖ және компьютерлік технология мүмкіндіктерін пайдалану
9	Тарих пәні бойынша оқытуды ұйымдастыру формасы
10	Мектепте тарих пәнін оқытуда интерактивті, инновациялық әдістер мен технологияларды пайдалану
11	Нәтижеге бағытталған тарихи білім
12	Мектептегі тарих курстарының тәрбиелік мүмкіндіктері
13	Тарих пәнін оқытудағы пәнаралық және курсішілік байланыстар
14	Тарих сабағында тарихи деректер мен құжаттарды пайдалану
15	Отандық тарихты оқытуда өлкетану және аймақтық тұрғыда материалдарды пайдалану

Бітірушіде төмендегідей пәндік құзыреттіліктер қалыптасады:

- тарих пәнін оқыту әдістемесінің концептуалды, теориялық және ғылыми-педагогикалық негізін, оның педагогикалық ғылымдар жүйесіндегі орны мен құндылықтарын *біледі*;

- логикалық ойлау дағдысын, педагогикалық талдау әдістерін, орта білімнің ерекшеліктерін түсінеді, әр түрлі жастағы оқушыларға білім берудегі сабақтастықты іске асыру құралдарын *игереді*;

- орта мектеп оқушыларын тарих пәнінен оқыту әдістерін, амалдары мен технологияларды, компьютерлік моделдеу тәсілдерін *меңгереді*;

- тарихи ойлауды қалыптастыру дағдысын *меңгерген*, теориялық білімін практикада *қолдана алады*.

Пререквизиттер: Қазақстан тарихы, Дүние жүзі тарихы, Педагогика, Психология, Тәрбие жұмысының әдістемесі, Мұғалімдердің кәсіптік педагогикалық мәдениетін көтеру.

Постреквизиттер: Ғылым мен басқаруды ықпалдастыру негіздері, Заманауи білім беру жағдайындағы менеджмент, Білім берудегі инновациялық үдерістер, Деректану, Тарихнама.

Пән мазмұны

1. Кіріспе. Тарихты оқыту әдістемесі курсының мақсаты мен міндеттері .

Тарихты оқыту әдістемесі курсының мақсаты мен міндеттері. Тарихты оқыту әдістемесінің психология мен педагогика және қоғамдық-гуманитарлық пәндер жүйесіндегі орны. Тарихты оқыту үрдісінің заңдылықтары. Мектептегі тарих курсының теориялық және әдіснамалық негіздері.

2. Қазақстанда тарихты оқыту әдістемесінің қалыптасу мен дамуы

Тарихты оқыту әдістемесінің пайда болуы мен дамуы. Ш. Уәлиханов, А.Құнанбаев, Ы. Алтынсаринның педагогикалық көзқарастары мен қызметі.

Мектептегі білім беруді ұйымдастыру мәселесі бойынша қазақ зиялыларының еңбектері: А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж. Аймауытов, С. Асфендияров, Е.Бекмаханов және т.б. Тарихты оқыту әдістемесі мәселесін тарихи тұрғыдан қарастыру қажеттілігі. XX ғасырдың 20 жылдарынан бастап 90 жылдардың басына дейін мектептерде тарихи білім беру және Қазақстан тарихын оқыту әдістемесінің дамуы. Жалпы білім беретін мектептердің оқу жоспарына «Қазақстан тарихының» жүйелі курсының енгізілуі. Қазақстандағы тарих пәнін оқытудың замануи іздестерінің келешегі.

3.Қазақстан Республикасында тарихи білім беруді дамытудың заманауи стратегиясы

Қазақстан Республикасындағы мектептегі тарихи білім берудің заманауи жүйесі.Қазақстан Республикасында тарихи білім беруді қайта құру. Қазіргі кезеңдегі тарихи білім берудің сипаты. Тарихи білім берудің мақсаты, міндеттері, негізгі бағыттары мен іске асыру жолдары. Мектептегі тарихи білім берудегі инновациялар: типология мәселесі. Дамыта оқыту теориясы мен мектеп тұжырымдамасындағы мәдениет диалогының тарих пәнін оқыту жүйесіндегі өзгерістері. Жалпы орта білім жүйесінің жағдайы мен даму келешегі. Білім беру стандарты, оқу жоспарлары мен орта мектеп бағдарламалары. Мектеп бағдарламаларының мазмұны. Тарихты оқытудағы күзiреттiлiк тұғыр.

4. Қазақстан Республикасындағы мектептерде тарихи білім беру мәселесі жөніндегі нормативті құжаттарды оқып үйрену

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005-2010 жж. арналған Мемлекеттік бағдарламасы. Қазақстан Республикасында білім

беруді дамытудың 2011-2020 жж. арналған Мемлекеттік бағдарламасы. Білім беру мемлекеттік бағдарламаларының мақсаты, міндеттері мен негізгі бағыттарын талдау. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы «Білім туралы Заңның» негізгі ережелерін талдау. Қазақстан Республикасында 1995 ж. тарихи сананың қалыптастыру тұжырымдамасы. Жас ұрпақтың тарихи санасы мен патриотизмін тәрбиелеудің қағидаттары мен амалдары. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы орта білім беру жүйесін ақпараттандырудың Мемлекеттік бағдарламасының негізгі ережелері. Қазақстан Республикасының 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасы. Қазақстан Республикасында 12 жылдық жалпы орта білім беру тұжырымдамасы. Қазақстан Республикасының индустриалды-инновациялық даму жағдайында білім беру жүйесін қайта құру. Құзыреттілік тұрғыдағы білім беру мазмұны. Қазіргі заман мұғалімдерін дайындау. Қазіргі мектепте электронды оқыту жүйесі (e-learning).

5. Тарихты оқыту үдерісінде тарихи білім, білік және дағды қалыптастыру

Білімді қалыптастырудағы негізгі элементтер – тарихи түсініктер, тарихи ұғымдар, тарихи үрдістің заңдылықтары. Тарихты оқыту үдерісінде тарихи түсініктерді қалыптастыру. Тарихи ұғымдардың рөлі және оларды қалыптастырудың әдістемелік жолдары. Мектептегі тарих курстарында тарихи заңдылықтарды ашып көрсету. Оқушыларда тарихи үрдістің заңдылықтар туралы түсінік қалыптастыру. Дамыта оқыту ұғымы және оның тарихты оқыту үдерісіндегі мәні. Дидактика мен тарихты оқыту әдістемесіндегі біліктілікті топтастыру. Мектепте тарихты оқыту үдерісіндегі арнайы оқу біліктілігінің сипаттамасы және оны қалыптастыру. Оқушылардың ойлау және зияткерлік біліктерін қалыптастыру әдістемесі.

6. Тарих пәнін оқытудың әдістері мен әдістемелік әдіс-тәсілдері. Оқыту әдістерін топтастыру.

Оқыту әдістері туралы ұғым. Оқыту әдістерін топтастыру. Оқыту әдістерін дұрыс таңдау өлшемі. Оқыту «әдісі» мен «тәсілі» ұғымдарының арақатынасы. Тарихты оқыту үрдісіндегі әдіс-тәсілдердің танымдық, тәрбиелік, дамытушылық рөлі. Ауызша сөйлеу әдісі, көрнекілікпен оқыту әдісі, практикалық оқыту әдісі. Тақырыпты ауызша баяндау түрлері. Тарихты оқып үйренудегі хронологияның рөлі. Хронологиялық мәліметтерді баяндау тәсілдері мен құралдары. Тарихты проблемалық оқыту. Проблемалық оқытудың негізгі ұғымдары. Тарихты оқытуда проблемалық оқытуды ұйымдастыру деңгейі мен тәсілдері.

7. Тарих пәнін оқыту барысында көрнекілік құралдарды пайдалану

Тарихты оқытуда көрнекілік құралдардың қызметі мен мәні. Көрнекіліктің түрлері: заттай көрнекілік, суреттер, шартты-таңбалық көрнекілік. Заттай көрнекілік және оның танымдық құндылығы. Суретті көрнекілік және оның эстетикалық құндылығы. Тарихи суреттерді топтастыру. Тарих оқулығындағы оқу суреттерімен жұмыс істеу тәсілдері.

Тарих сабағындағы шартты таңбалық көрнекіліктер: карталар, кестелер, сызбалар, диаграммалар. Тарихи карта. Картамен жұмыс істеу әдістемесі. Шартты белгілерді, символдарды, таңбаларды білу.

8.ТҚЖ және компьютерлік технология мүмкіндіктерін пайдалану.

Тарихты оқыту барысында ТҚЖ-дың рөлі мен мәні. Оқыту үдерісінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, соның ішінде компьютер мен Интернетті пайдалану. Тарихты оқыту барысында техникалық құралдарды: аудиофильмдерді, диафильмдерді, электронды оқулықтарды, интерактивті тақтаны және т.б. пайдалану. Тарих пәні бойынша компьютерлік бағдарламаны әзірлеу. Тарих сабағында компьютерлік модельдеу әдісін қолдану.

9. Тарих пәні бойынша оқытуды ұйымдастыру формасы

Сабақ–оқу жұмысын ұйымдастырудың негізгі формасы ретінде. Қазіргі тарих сабағына қойылатын талаптар. Тарих сабағының білімділік, тәрбиелік, дамытушылық міндеттерінің тиімділігін арттыру. Тарих сабағының түрлері мен типтері, оны ұйымдастыру формасы. Дәстүрлі, дәстүрлі емес сабақтардың ерекшеліктері.

Аралас сабақ. Жаңа сабақтың материалын оқыту сабағы.

Оқушылардың білімі, білігі мен дағдысын анықтау сабағы. Білімді талдау және синтез сабағы. Семинар сабақтар. Бірлескен сабақтар.

Мұғалімнің тарих сабағына дайындығы. Күнтізбелік-тақырыптық және сабақ жоспары. Оқу жұмыс жоспары және оның негізгі компоненттері. Сабақты бағалау өлшемі. Тарих пәндерді оқытудағы оқушылардың өздік жұмыстары. Оқушылардың өздік жұмыстарының мақсаты мен міндеттері. Өздік жұмысты ұйымдастыру түрлері мен әдістемесі.

10. Мектепте тарих пәнін оқытуда интерактивті, инновациялық әдістер мен технологияларды пайдалану

Интерактивті әдістеменің мақсаты, пәні мен қызметі. Интерактивті әдісті қолдану барысында сабақты ұйымдастыру және басқару. Интерактивті әдісті қолдану жолдары. Тарих сабағында жаңа технологияларды қолдану және тарихты оқытудағы жеке тұлғалық бағдарлық тұрғы.

Оқу үдерісінде ойындарды қолданудың әдістемелік аспектісі. Ұстаздың алгоритмі, оқушының алгоритмі. Тарихты оқыту барысында педагогикалық технологияларды пайдалану. «Технология» ұғымы. Педагогикалық технологияның мақсаты, міндеттері, қызметі және кезеңдері мен түрлері.

11. Нәтижеге бағытталған тарихи білім

«Құзырет», «құзыреттілік», «сапалы білім» ұғымдары. Нәтижеге бағытталған білім берудің мәні. Сапалы, бәсекеге қабілетті білім берудің тиімді жолдары.

Оқытуда алған білім нәтижесін тексерудің мақсаты мен әдістемелік принциптері. Білім алушының оқу іс-әрекетінің нәтижесін бақылау және бағалау. Білім алушының оқу жетістіктерін бақылау және бағалаудың қазіргі кездегі формалары. Тесттік және рейтингтік бақылау. Дифференциалды оқыту жағдайындағы білім алушылардың білімін, білігі мен дағдысын бақылау және бағалау.

12. Мектептегі тарих курстарының тәрбиелік мүмкіндіктері

Тарих пәнін оқытуда тәрбиелік мүмкіндіктерді іске асыру шарттары. Мектепте тарих сабағының тәрбиелік әлеуеті. Сендіру педагогикалық ықпал етудің нәтижесі мен тәсілі ретінде. Мәдениет ұғымы халықтың рухани және тарихи құндылықтары ретінде. Отандық және әлемдік мәдени мұраларды оқытудың мақсаты мен міндеттері. Мектептегі тарих курстарындағы мәдениет мәселелері. Қазақстан тарихын оқыту барысында мәдени мұраларды оқыту.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін оқытудың мақсаты мен міндеттері.

13. Тарих пәнін оқытудағы пәнаралық және курсішілік байланыстар

Пәнаралық және курсішілік байланыстардың дидактикалық мәні. Олардың білім жүйесін, дүниеге көзқарастарды түсіну және меңгеруді қалыптастырудағы рөлі. Пәнаралық байланыстар пәннің оқу бағдарламасының компоненті ретінде. Тарих курстарының пәнаралық байланыстар мазмұнының негізгі аспектілері. Пәнаралық байланыстар – ретроспективті, ұқсастығы, келешегі.

14. Тарих сабағында тарихи деректер мен құжаттарды пайдалану

Тарихты оқытуда құжаттардың рөлі мен мәні. Тарихты оқыту барысында пайдаланылатын құжатты материалдардың негізгі түрлері. Құжатты материалдарды топтастыру.

Тарихи дереккөздер мен іс қағаздарын жүргізудегі құжаттарды оқыту әдістемесі. Дерекнаманың сыртқы сипаты, ішкі тәпсірлеу және деректі құжаттармен әр түрлі жұмыстар, соның ішінде конспектілеу. Оқушылардың тарихи құжаттар және деректермен жұмыс тәсілдері Тарихи деректердің сипаттамасы.

15. Отандық тарихты оқытуда өлкетану және аймақтық тұрғыда материалдарды пайдалану

Өлкетану және аймақтық материалдарды пайдаланудың мақсат, міндеттері мен тәсілдері. Тарихты оқыту барысында өлкетану және аймақтық материалдарды пайдаланудың білімділік, тәрбиелік, дамытушылық мүмкіндіктері. Өлкетану және аймақтық материалдарды тиімді пайдаланудың әдістемелік жолдары.

Семинар және практикалық сабақтар тақырыптарының тізімі

№	Тақырыптардың атауы
1	Мектептегі тарихи білім мәселесі бойынша нормативті құжаттарды оқып үйрену
2	Қазақстанда тарих пәнін оқыту әдістемесінің пайда болуы мен дамуы
3	Қазақстан Республикасындағы тарихи білім беру дамуының қазіргі кезеңдегі стратегиясы
4	Тарих пәнін оқытуда тарихи білімді, біліктілік пен дағдыны қалыптастыру
5	Шетелдегі тарих пәндерін оқыту тәжірибесінен
6	Тарихты оқыту әдісі мен әдістемелік тәсілдер. Оқыту әдістерін топтастыру
7	Тарихты оқыту барысында көрнекілік құралдарды пайдалану
8	ТҚЖ мен компьютерлік технологияның мүмкіндіктерін пайдалану
9	Тарихты оқыту жұмысын ұйымдастыру формасы. Тарих пәнінен жүргізілетін сабақтан тыс жұмыстар.
10	Мектепте тарихты оқыту барысында белсенді және инновациялық әдістерді қолдану
11	Нәтижеге бағытталған тарихи білім
12	Қазақстан тарихы курсының тәрбиелік мүмкіндіктері
13	Тарихты оқытудағы пәнаралық және курсішілік байланыстар.
14	Тарихты оқытуда тарихи дереккөздер мен құжаттарды пайдалану
15	Отандық тарихты оқыту барысында өлкетану материалдарын пайдалану және аймақтық тұрғыдан келу

Студенттердің оқытушының жетекшілігімен жасайтын өздік жұмыстары тақырыптарының тізімі

№	Тақырыптардың атауы және ОЖСӨЖ тапсырмаларының мазмұны
1	Тарих пәндерді оқыту әдістемесі бойынша Мемлекеттік құжаттар ғылыми-теориялық әдебиеттер
2	Тарих пәнін оқыту әдістемесінің мақсаты, міндеттері мен заңдылықтары
3	Оқушылардың тарихи білімді қабылдау мәселесі
4	Тарих пәндерін оқыту әдістемесінің даму тарихынан
5	Қазақстанда тарихты оқыту әдістемесінің пайда болуы мен дамуы
6	Оқушылардың білімі, тәрбиесі мен дамуын қалыптастыруда тарих пәнінің оқытушысының жұмысының негізгі бағыттары
7	Тәуелсіз Қазақстандағы тарихи білім берудегі проблемалар: тұжырымдама, стандарт, бағдарламалар мен оқулықтар, оқу құралдары
8	Қазіргі тарих сабағына жаңа көзқарас пен талаптар: мазмұны мен сипаты
9	Нәтижеге бағытталған тарихи білім. Тарихты оқыту барысында

	оқушылардың білімін бағалау жүйесі
10	Оқытудағы инновациялық технологияларды пайдаланудың мәні. Оқытудың интербелсенді әдістері
11	Интербелсенді әдісті пайдалану ережесі. «Миға шабуыл» әдісін пайдалану. Рольдік ойындарды ұйымдастыру жолдары мен ережесі
12	Оқытудың дәстүрлі әдістері және ақпараттық-коммуникативті технологиялар
13	Оқушыларды топтық жұмысқа дайындау. Мұғалім мен оқушылардың өзара қарым-қатынасы
14	Тарихи құбылыстардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау. Жіктеу, қорыту, рейтинг.
15	Тарих сабақтарында тарихи дереккөздер мен құжаттарды қолдану

Студенттердің өздік жұмыс тақырыптарының тізімі

№	Тақырыптардың атауы және СӨЖ тапсырмаларының мазмұны.
1	Тарих сабағында ақпараттық технологиялар мен интербелсенді әдістерді қолданудың әдістемелік аспектілері
2	Тарихты оқыту барысында тұлғаға бағытталған білім беру технологиялары
3	Тарихи білімнің қалыптасуы: тарихи түсініктер, ұғымдар мен заңдылықтар
4	Тарих пәнін оқытудағы интербелсенді үрдіс және интербелсенді әдістер
5	Оқыту әдістері: ауызша баяндау әдіс- тәсілдері, көрнекі құралдар, тарихи дереккөздері пайдалану
6	Тарих сабағының тәрбиелік мәні: қазақстандық патриотизмді тәрбиелеудің әдістемелік жолдары, толеранттылық, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу
7	Тарих сабағында интербелсенді оқытуды ұйымдастырудың әдістемелік негізі
8	Тарихты оқытудағы ақпараттық және коммуникативтік технологиялар/АКТ/
9	Тарих пәнін оқытуда қашықтан оқытуды іске асыру
10	Интернет желісінің арнайы ақпараттық қоры және оларды тарих пәнін оқыту барысында пайдалану
11	Тарих пәнін оқыту барысында электронды оқулықтармен жұмыс істеу әдістемесі
12	Тарихты модульдеп оқыту технологиясы
13	Тарих пәнін оқыту барысында интербелсенді семинарды өткізу ұстанымдары
14	Интербелсенді оқытуда қолданылатын педагогикалық технологиялар
15	Тарихи пәндерді оқыту барысында қашықтан білім беру

Реферат тақырыптары

1. Ақпараттық технологияларды тарих сабағында қолдану.
2. Тарихи дереккөздер мен құжаттармен жұмыс істеу тәсілдері.
3. Тарихи білімді қалыптастыру барысында тарихи ұғымдардың рөлі.
4. Тарих пәнін проблемалық оқыту.
5. Мектепте тарих сабағында хронологиялық білім мен білікті қалыптастыру тәсілі.
6. Картография және статистика: тарих сабағындағы оқыту әдістемесі
7. Тарих сабағында теориялық мәліметтерді оқыту тәсілдері.
8. Қазақстан тарихын оқыту әдістемесінің қалыптасуы, дамуы және қазіргі жағдайы.
9. Тарихты оқытуда оқушылардың танымдық мүмкіндіктерінің психологиялық -педагогикалық сипаттамасы.
10. Тарих пәнін оқыту барысында оқушылардың танымдық мүмкіндіктерін анықтау.
11. Тарих сабағында көрнекті құралдарды пайдалану.
12. Электронды оқулықтармен жұмыс. Ойын арқылы оқыту. Модульдік оқыту.
13. Тарихи білімді қорытындылау әдістері.
14. Тарихты оқытудағы хронология, синхрония, диахрония.
15. Тарихи шындық және оның тарихты оқытудағы орны.

Ұсынылған әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Ястер А.В. Методика преподавания истории в школе. Учебно-методическое пособие. – Саратов, 2010.- 154 с.
2. Короткова М.В., Студеникин М.Т. Методика обучения истории в схемах, таблицах, описаниях: практическое пособие для учителей. - М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2001. - 192 с.
3. Студеникин М.Т. Методика преподавания истории в школе: учебник для студентов высших учебных заведений. - М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2003. - 240 с.
4. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Методика преподавания истории в школе: практическое пособие. - М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 1999. - 176 с.
5. Колоскова А.Г. Актуальные вопросы методики обучения истории в средней школе. - М., 1984. - 205 с.
6. Колоскова А.Г. Внутри предметные и межпредметные связи в обучении истории. - М., 1990. - 178 с.
7. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Короткова М.В., Ионов И.Н. Историческое образование в современной России. - М., 1997.

8. Гора П.В. Повышение эффективности обучения истории в средней школе. - М., 1988.

9. Степанищев А.Т. Методика преподавания и изучения истории в 2 частях. – М.: Владос, 2002.

Қосымша әдебиеттер:

1. Национальный план действий по образованию в Республике Казахстан. - Алматы, 2002.

2. Жадрина М.Ж. Жалпы білім берудегі жаңа үрдістер // Открытая школа, 2004. - №5. - 6-9 б.

3. Интерактивті әдістер мен сыныпты басқару. - Алматы, 2005.

4. Педагогика. - М., 2002.

5. ҚР орта білім пәні «тарих» пәнінің стандарты. – Алматы, 2002.

6. Тарих пәнінің бағдарламалары (5-11 сыныптар). - Алматы, 2004.

7. Дүние жүзі тарихы оқулықтары (6-11 сыныптар). - Алматы, 2002-2007.

8. Чошанов М.М. Гибкая технология проблемно-модульного обучения. - М.: Просвещение, 1996. - 158 с.

9. Кобдикова Ж.У. Технологизация средней школы. - Алматы, 2002.

10. Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. - М., 1999. - 320 с.

11. Қазақстан тарихы (көне заманнан бүгінге дейін).- Алматы: Атамұра, 1998-2010.

12. Методика преподавания истории в школе: учебное пособие для студентов пединституты по специальности «История». - М.: Просвещение, 1986.

13. 12 жылдық мектептің негізгі орта буынының білім мазмұны. - Астана., 2005.

14. Қазақстан Республикасында жоғарғы білім берудің жалпы стандарты. - Алматы, 2002.

15. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан тарихы оқулығы: өзекті мәселелері және оны жетілдіру жолдары. - Алматы, 2002. - 177 б.

16. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан тарихын оқытуда оқушылардың өздік жұмыстарын ұйымдастыру жолдары. - Алматы, 2000. - 112 б.

17. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан тарихын оқытудың өзекті проблемалары. - Алматы, 2001. - 170 б.

18. Әбдіғұлова Б.Қ. Тарихты оқыту теориясы мен әдістемесі. - Алматы, 2012. - 240 б.

19. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан тарихы сабақтарында оқытудың белсенді әдістерін пайдаланудың әдістемелік жолдары. - Алматы, 2012. - 93 б.

20. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін оқыту жолдары. - Алматы, 2007. - 27 б.

22. Әбдіғұлова Б.Қ. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың халыққа Жолдауын жоғары оқу орындарында оқып-үйрену жолдары: оқу-әдістемелік құрал. - Алматы, 2012. - 90 б.

23. Методика обучения истории в средней школе: пособие для учителей в двух частях /под ред Ф.П. Коровкина. - М.: Просвещение,1978. - Ч. 11.

24. Короткова М.В., Студеникин М.Т. Методика обучения истории: Теоретический курс авторизованного изложения. - М., 1993.

25. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Теория и методика преподавания истории: учеб. для студ. высш. учеб. заведений. - М.: Владос, 2003. - 384 с.

26. Тенденции развития школьного образования в мировой практике. – М., 2002.

27. Вяземский Е.Е. Практикум по методике преподавания истории. - М., 2001.

28. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Как сегодня преподавать историю в школе. - М.: Просвещение, 1999.

Интернет-ресурстары

1. Сайт «Научной электронной библиотеки». Адрес ресурса: <http://elibrary.ru>

2. Сайт журнала «Преподавание истории в школе». Адрес ресурса: <http://www.pish.ru>.

3. Педагогический энциклопедический словарь. Адрес ресурса: <http://pedagogic-slovar.ru>

4. Словарь педагогических терминов. Адрес ресурса: <http://vseslovari.com.ua/pedagog>

5. Инновации в образовании: понятие, сущность, характеристика и классификация. Адрес ресурса: <http://www.tspu.ru/student>

6. Политика образования. Адрес ресурса: <http://ps.1september.ru/>

7. Историческая энциклопедия. Адрес ресурса: <http://www.nmg.ru/>

8. Раздел «Образование» портала 1С электронные издания для подготовки и проведения уроков. Адрес ресурса: <http://obr.1c.ru/>

9. Педагогический энциклопедический словарь: адрес ресурса: <http://pedagogic-slovar.ru>

Анықтамалық әдебиеттер

1. Қазақстан Ұлттық энциклопедиясы. – Алматы: Каз. энц., 1999-2006. - 1-12 том.

2. Қазақ Совет энциклопедиясы. - Алматы: КСЭ, 1975.

3. Тарихи терминология сөздігі. - Алматы, 2005.

4. Педагогическая энциклопедия. – М., 2001.

5. Краткий педагогический словарь. - М.,1988. - 367 с.

6. Философиялық сөздік. - Алматы: ҚЭ, 1993. - 356 б.

7. Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика және психология. - Алматы: Мектеп, 2002. - 252 б.

8. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. - Алматы: Ғылым, 1983.

9. Насырова М.Р., Тоқсанбай С.Р., Кулпыбаев С.К., Гуляева С.П. Современный экономический русско-казахский толковый словарь-справочник. – Алматы, 2003. – 880 с.

10. Қазақтар. Көпшілікке арналған тоғыз томдық. Анықтамалық.- Алматы: ҚДИ. Тарихи тұлғалар, 1998.

Нормативтік әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы. - Алматы, 2000.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы» //Егемен Қазақстан, 2007. - 15 тамыз.
3. «Қазақ Советтік Социалистік Республикасының егемендігі туралы Декларация». - Алматы, 1990.
4. Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі туралы Заңы. - Алматы, 1991.
5. Қазақстан Республикасының «Тіл туралы Заңы». - Алматы: Қазақстан, 1989. – 32 б.
6. Қазақстан Республикасында жоғарғы білім берудің жалпы стандарты. -Алматы, 2002.
7. Назарбаев Н. Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы Қазақстан халқына Жолдауы // Егемен Қазақстан, 2011. - 30 қаңтар.
8. Назарбаев Н. Сындарлы он жыл. - Алматы: Атамұра, 2003. - 240 б.
9. Нұрсұлтан Назарбаев көреген көшбасшы» //Егемен Қазақстан, 2009. - 31 желтоқсан.
10. Қазақстан Республикасының Президенті – ұлт көшбасшысы Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту-Қазақстан дамуының басты бағыты // Егемен Қазақстан, 2012. - 28 қаңтар.
11. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. Нұрлы жол – болашаққа бастар жол //Егемен Қазақстан, 2014. - 17 қараша.
12. Конституция Республики Казахстан в таблицах и схемах. – Алматы, 2003.

Құрастырғандар:

Нұрманбетқызы Ж.Н. - Тарих және қоғамдық пәндерді оқыту әдістемесі кафедрасының меңгерушісі, профессор, т.ғ.к.

Әбдіғұлова Б.Қ.- Тарих және қоғамдық пәндерді оқыту әдістемесі кафедрасының профессоры, пед.ғ.д.

Жусанбаева Г. - Тарих және қоғамдық пәндерді оқыту әдістемесі кафедрасының аға оқытушысы, т.ғ.к.